Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 88 (15711) | 1981 оной апрелиин 15, среда | Сэн 2 мүнгэн.

Советскэ Союзай ажалшад! Табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөнэй тугые үндэр дээрэ үргэжэ ябагты! Ашаг үрэ ехэтэйгээр, шанар һайнтайгаар хүдэлэгты!

(КПСС-эй ЦК-гай 1981 оной Майн 1-эй Уряануудһаа).

КВАРТАЛ БҮРИ 1000 МЕТР

Тоннельнэ 12-дохи, 19-дэхи, 21-дэхи отрядуудай коллективүүд Байгалай тоннелиин барилгада тон эдэбхитэйгээр хабаадажа, һүүлэй жэлнүүдтэ муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлана. Эдэнэр хараалагдаһан болзорһоо нэгэ жэлээр урид Байгалай хадануудые сүмэ малтажа, партиин XXVI съездэдэ зорюулан абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлээ бэлэй. Мүнөө тоннельнэ отрядуудай коллективүүд Байгалай тоннелиие бетоноор бүхэлжэ, ханануудыень жэгдэлжэ байна.

Н. Еременко, В. Леонов, А. Ясинский гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд тоннель бетоноор бүхэлхэ ажал эрхим шанартайгаар хэхэ баян дүршэлтэй болонхой. Жэшээлхэдэ, тоннельнэ 12-дохи отрядай бэрхэ хүдэлмэришэн И. Еременкын хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд һарадаа 110 метр тоннель бетоноор бүхэлхэ даабаряа 135—140 метртэ хүргэдэг болонхой. 19-дэхи отрядай хүдэлмэришэн В. Ясинскиин хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив һара бүриингөө даабари 25—30 процентээр үлүүлжэ, олоной дундаһаа шалгарна.

В. И. Леоновой хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив ажалай түрүүшүүлэй хойно орохогүй гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллана. Эдэнэр һарадаа 120—130 метр тоннель бетоноор бүхэлжэ, даабаряа үлүүлнэ. Партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон тус коллектив үнгэрһэн март һарада 160 метр тоннель бүхэлжэ, Буряадай участок дээрэ эгээл үндэр бүтээсэ туйлаба.

Дундаа социалис мүрысөөнэй хэлсээ баталһан эдэ гурбан бригада бэе бэедээ зүбшэл заабари үгэжэ, нэгэ һанал бодолтойгоор ажаллана. Тиимэл хадаа һара, квартал бүриингөө даабари амжалтатайгаар дүүргэнэ. Эдэнэй бултадаа оролдоһоной ашаар лэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэгдэнэ, барилгын шанар һайжаруулагдана. Эдэ гурбан бригадын коллектив байгша оной нэгэдэхи кварталай туршада 1000 метр тоннель бетоноор бүхэлжэ, һайн үрэ дүн туйлаба. Дүн хамта 4000 метрһээ үлүүтэй тоннель бэлэн болгогдоо.

Н. Еременко, В. Леонов, А. Ясинский гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд квартал бүри 1000 метр тоннель бетоноор бүхэлжэ, жэлэй һүүл багаар энэ ажалаа дүүргэжэ, рельс табигшадта тушаахаар эрид шиидэнхэй. Эдэнэр урдаа табиһан зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлхэ дүүрэн арга шадалтай.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ПАВЕЛ Васильевич Бойко локомотивна деподо электригээр хүдэлнэ. Ажалай баян дүй дүршэлтэй Павел Васильевич түсэбтэ арбадахи табан жэлдэ туйлаһан амжалтануудаа мүнөө шэнэ табан жэлэй түрүүшын һарануудта улам арьбадхана. Тиигэжэ тэрэ үйлэдбэриингөө даабаринуудые ходо үлүүлэн дүүргэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: электрик П. В. Бойко ажал дээрээ.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото

ЗАҺАБАРИЛГА УРАГШАТАЙ

Захааминай районой Енгорбойн совхозой механизаторнууд хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ оньһон техникээ намарһаа эхилжэ заһабарилдаг заншалтай болонхой. Тиин 24 плуг, 16 сеялкэ үнгэрһэн жэлэй декабрь һарада заһабарилагдажа дүүргэгдэһэн байна. Буряадай АССР-эй габьяата механизатор, КПСС-эй гэшүүн Валерий Цыбиков 2-дохи тракторна бригадын бригадираар ажалладаг. Тус бригадын механизаторнууд хүрьһэ элдүүрилхэ, тарилга хэхэ, үбһэ хуряаха машина, техникээ хамагһаа түрүүн заһабарижа дүүргээд, гурбан отделениин хоорондохи социалис мүрысөөндэ шалгаржа гараба.

Энэ отделениин 11 трактор бултадаа хүдэлгэгдэнэ. «ДТ» түхэлэй гэнжэтэ 7 тракторай һүүлшынхиинь заһабарилгаһаа һаяхана гараа.

«1981 ондо хабарай тарилгын хүдэлмэридэ бэлдэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй баталан абаһан тогтоолтой танилсаһан эндэхи механизаторнууд ооооһо болон силос хуряадаг комбайнуудайнгаа заһабарилгые һаяхана дүүргэбэ.

Заһабарилгада механизаторнууд Алексей Жалсанов, Ким Соктоев, Баир Раднаев, Петр Цыремпилов, бусад бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаа. Заһабарилгынь шанар һайн.

Эндэхи механизаторнууд техникэ хадагалалгада ехэ анхаралаа хандуулдаг. Техникэ хадагалалгые гуримшуулхын тула бригаданууд хоорондо мүрысөөн эмхидхэгдэдэг болонхой. Заһабарилагдаха, мүн заһабарилагдаһан техникээ һайнаар хадагалһан нэгэдэхи бригадынхид мүрысөөндэ түрүүлбэ. Тус бригадын механизаторнууд шагнал, магтаалда хүртэхэ болоо.

Нэгэдэхи бригадын бригадир Шагдар Батуевич Цыбиков үнинэй механизатор юм. Тиимэһээ залуушуулые техникэдэ нарин нягтаар, эзэн ёһоор хандадаг байхаар, саг болзор соонь харуулһалга хэхэ, заһабарилга үнгэргэхэ тухай хододоо заабарилдаг, тэдэниие һурган хүмүүжүүлдэг габьяатай коммунист мүн.

Заһабарилагдаһан техникын шанарай шалгалтанууд үнгэргэгдэжэ, сэгнэлтэнүүд үгтэдэг. Шалгалтын тусхай комисси байгуулагдажа, совхозой дирекци, партком, профсоюзай, комсомолой комитедүүд дээрэ баталагданхай.

Совхозой ахамад инженер Ц-Д. Б. Содномов шалгалтын үедэ механизаторнуудай оруулһан һанамжа, дуудхалнуудые, дутуу дундануудые, шүүмжэлэлнүүдые соггсолон, тэдэниие зайсуулха хэмжээнүүдые тодорхойлдог байгаа

— Техникэ заһабарилгын үедэ социалис мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдажа, дары түргэн механизаторнуудтаа мэдээсэгдэдэг байгаа, — гэжэ совхозой парткомой секретарь Р. Н. Очиров хэлэнэ.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

ХУДАГАЙШЬЕ УҺАН ХЭРЭГЛЭГДЭНЭ

Гавриил Осипович Семеновой хүтэлбэрилдэг луговодуудай звенодо 140 гектар сабшалан даалгагдаһан юм. Тэрэнэйнь оройлоол 40 гектарынь уһалагдадаг, үлдэгшэнь Ключи гэжэ газарта нэмжынхэй, дутэ наашашье тол горхон үты. Нёдондо эндэ үрэмдэмэл худаг барижа, ашаглалгада тушаагаа һэн. Тиигэжэ луговод Г. Семенов сабшалангаа үрэмдэмэл худагай уһаар уһалдаг болоо. Энэ нүхэрнай февраль-март һарануудта худагайнгаа дэргэдэхи сабшаланда горитой ехэ уһа гаргажа хүргөө юм. Энээнэй ашаар мүнөө эндэ газарынь һайнаар ундатуулагдажа байна.

Дурсагдагша Улаан-Үдын районой «Советская Россия» колхозой бусад луговодууд мүн лэ газараа уһалжа байнхай. Хёлго, Сэлэнгэ мүрэнэй эрье зубшаһан сабшалангаа бүлүүр станцинуудаар ундалуулна. Тиихэдэ оньһожоруулагдамал звеногой гэшүүд хабарай теплицэдэ нааг шэбхэ зөөжэ байна. П. И. Трифоновагай хүтэлбэрилдэг бригадын огородшод теплицэдээ овощ тарихаар бэлдэжэ байнал.

А. НАГАСЛАЕВ.

ЭРХИМҮҮДТЭЭ ТҮШЭГЛЭН

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ Хориин районой хонишод түл олоор абажа, һайнаар түлжүүлхэ зорилго урдаа табиһан байна. Тэдэнэр бүхы дээрээ зуун эхэ хонин бүриһөө 84 хурьга томо болгохо уялгатай юм.

Һүүлэй мэдээгээр 54,4 мянган хониһоо 31 мянган хурьга гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриһөө 57 толгой түл абаад, бүрин бүтэн түлжүүлнэ. Илангаяа һайн түл абажа байһан «Георгиевский», «Удинский», Анаагай, Дээдэ-Тайлсын совхозууд 4200—6500 хурьга абанхай. Эндэ хонидынь хурьгалжа үргэлжэлһөөр.

Мүнөө эдэ ажахынуудай эхэ хонидой отара дээгүүр ябахада түл эмхитэйгээр абтажа, ехэл урматай байгаа һэн. Дээдэ-Тайлсын совхозой нэгэдэхи отделениин ахалагша хонишод Пётр Осипович Филиппов, Николай Андреевич Бабсц, Виктор Иннокентьевич Григорьев гэгшэд зуун эхэ хониһоо 100 хурьга абажа, район дотороо түрүүлбэ. Мүн энэ ажахын ахалагша хонишод Пётр Фёдорович Фёдоровой, Дашы ба Вячеслав Цыренжаповуудай бригадынхид баһал зуундаа дүтэлэнхэй. Эндэ тэжээлээр һайншье бэшэ һаа, түрэһэн хонидтоо үбһэ, һолоомо, брикет, нарһанай шэлбүүһэ, ногооной гурил, холимол тэжээл эдюулнэ.

Хүршэ Үдын совхоздо түл һайнаар абтана. Эндэ 21 отарын 12,4 мянган эхэ хониһоо 7 мянган хурьган абтаад, түлжүүлэгдэжэ байна. Тус ажахын түрүү хонишод И. И. Мишенин, Д-Ц. Дашиев, Ш. Г. Гунтыпов, Ж. Б. Бадминов, Ш. Д. Банзаргашеев, томодхоглоһон бригадын хонишон Г. М. Бимбаев гэгшэд зуун эхэ хониһоо 80—95 хурьгадые абанхай, бүрин бүтэн томо болгожо байнхай. Тэдэнэр хонин бүриһөө хурьга абаха гэһэн социалис уялгануудаа заабол бэелүүлхэ жэшээтэй. Юуб гэхэдэ, энэ ажахын хонишод байгша ондо тэжээлээр һайн хангагданхай. Хурьгалһан хонидтоо толгой бүридэнь 300 грамм үбһэ, 200 грамм зелёнко, 300 грамм талха тарянай зүйл, ногооной гурил эдюулнэ.

«Георгиевский» совхозой 12,5 мянган эхэ хонинойь 7 мянганиинь хурьгалаа. Эндэ мүн лэ түл бараг абтажа байна. Эдэ үдэрнүүдтэ ажахын дүршэлтэй хонишон Сергей Владимирович Якимовскын даадаг бригада 608 эхэ хониһоо 542 хурьга абанхай. Тэрэшэлэн Ханда Ринчиновна Мурдоновагай, Гарма Гомбоевич Дондоковой даадаг бригаданууд даалгагдаһан хониһоо тус тустаа 518, 522 хурьга томо болгоно. Эдэ түрүү хонишод зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаха зорилготой юм.

Анаагай совхозой ахалагша хонишон Ф. И. Шевчук, тэрэнэй туһалагшад Л. П. Руденко, В. А. Ларин, М. С. Конищев гэгшэд даалгагдаһан 447 эхэ хониһоо 448 хурьга абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна. Тус ажахын хонишод Ц-Д. Чимитов, Г. Д. Доржиева, М. Балсамбуева, Р. Ж. Цыдыпова болон бусадай отарануудта түл һайн абтана. Эдээндэ бүхы ажалынь тусхай гуримаар ябуулагдана. Үбэлжэлгын дүүрэтэр хүсэд хүрэхэ тэжээл бии. Мүнөө тэдэнэр хүхүүли хонидтоо таряа талханай зүйл, үбһэ, һолоомо, зелёнко үгэнэ.

Эдэ ажахынуудай хонишод түл абалгада эртэ намарһаа хойшо бэлдэһэн юм. Түрэлгэдэ хэрэгтэй бүхы юумэнүүдээрээ хүсэд хангагданхай. Хурьгашад саг соогоо томилогдонхой.

Иигэжэ бэшэ ажахынуудай эхэ хонидые харууһалдаг хонишод районойнгоо түрүүшүүлһээ жэшээ абажа, байгша ондо шалаал һаа олоор хурьга абажа, түсэбтэ даабаряа дүүргэхын түлөө оролдоно.

Д. ДАРМАЕВ.

ХАРААЛҺАНАА БЭЕЛҮҮЛЭЭ

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ ажалай шэнэ амжалта туйлахаар шиидэһэн Туранай, Түнхэнэй совхозуудай һаалиин фермэнүүдэй һаалишад хараалһан зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлээ юм. Эдэ ажахынууд гүрэндэ һү тушааха кварталайнгаа түсэб һараар урилшалан дүүргээ бэлэй.

Ээлжээтэ илалта туйлаһан Түнхэнэй совхоз бэлэдхэлэй пунктда 1819 центнер һү эльгээжэ, даабаряа 19 центнерээр үлүүлээ. Харин Туранай совхоз 319 центнер һү тушаажа, түсэбһөө гадуур 119 центнер продукци гүрэндэ худалдаа.

Дээрэ дурсагдагша хоёр ажахы партиин XXVI съездын нээгдэхын урда тээ гүрэндэ мяха тушааха хахад жэлэйнгээ түсэбые сүм дүүргэһэнээ мэдүүлээ һэн. Тиигэжэ бэлэдхэлэй пунктда эдэ хоёр совхоз тус бүрээ 786—797 центнер малай тарган мяха эльгээһэн байна.

И. ЕГОРОВ.

БРИГАДНА АРГААР

Хяагтын совхозой эхэ хонидой 20 отарада түл абтажа байнхай. Мүнөө 10494 эхэ хониной 8843-иинь хурьгалаа. Абтаһан түлынь өөдэргэн. Энэ жэлдэ хурьга абалгада бригадна онол арга хэрэглэнэбди.

Байгша ондо манай ажахын хонишод энэ харюусалгатай хаһада яһала һайнаар бэлдэбэ. Байраяа, илангаяа хурьга абаха таһалгаяа дулаалаа. Эхэ хонидшье шадалтай, тарган байгаа һэн.

Һүүлэй мэдээгээр, нэгэдэхи отделениин хонишон Мария Намжиловагай даадаг бригада 480 хурьгатай болонхой. Борис Гендунович Санжиевай отарын эхэ хонидойнь 90 процент хурьгалаа. Эндэ хурьгашадаар хүдэлжэ байһан А. Д. Санжиева, Е. Н. Карбаинова, Н. П. Цыремпилова гэгшэд тус бүридөө 150—160 хурьгадые харууһалан түлжүүлжэ байна.

Мүн ахалагша хонишод В. Р. Цырендылыковай, П. П. Самдановай бригаданууд зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаад, бүрин бүтэн түлжүүлнэ.

В. ФАЛИЛЕЕВ,
Хяагтын совхозой ахамад зоотехник.

ШЭГНҮҮРЫНЬ НЭМЭНЭ

Һаяхан Прибайкалиин районой ажахынуудай тугалшадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүн соггсологдожо, эрхимлэгшэдынь тодорхойлогдоба. Эндэ харууһалжа байһан тугал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхын 979—990 граммаар нэмэһэн «Прибайкалец» колхозой Иркилигэй фермын тугалшан Ирина Николаевна Спирина, «Зырянский» совхозой Ангыркын гүүртын малшан Татьяна Ивановна Сафьянникова гэгшэд эрхимлэжэ, түрүүшын хоёр һуури эзэлээ. Гурбадахи һуурида «Прибайкалец» колхозой үнинэй тугалшан Варвара Филипповна Карелина гараа. Тэрэ тугал бүриингөө шэгнүүрые хоногой дунда зэргээр 834 граммаар нэмэгээ юм.

П. ХАЛТАНОВ.

РАЙОН СООГОО ТҮРҮҮЛБЭ

Район дотороо эгээл түрүүлэн гүрэндэ һү тушааха кварталайнгаа түсэб уридшалан дүүргэһэн Дэрэнэй совхозой һаалишад даабариһаа гадуур 200-һаа дээшэ центнер продукци худалдажа амжаба. Эндэ илангаяа Аллын, Гааргын-Адагай фермын коллективүүд мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Түрүү һаалишад Б. Батуева, Е. Дармаева, Е. Дырчикова, Е. Бадмаева гэгшэд жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө хамагһаа ехээр һү һааһан байна.

В. ГАРМАЕВ.

СОШОРДОМО ДОХЁО

ХАЙРАН САГЫНЬ АЛДАГДАХАНЬ

Газарай үрэжэл һайжаруулха габшагай хоёр һара соносхогдоһоор эгсэ хорин хоног үнгэрбэ. Энэ үедэ зарим түрүү ажахынууд сабшалан, поли дээрээ нааг шэбхэ гаргажа, минеральна үтэгжүүлгэ оруулха, мүн газараа һайрамаар, бүлүүр станцяар уһалха талаар ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэһэн байха. Юуб гэхэдэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлһээ эхилжэ ооооһо тарянай, үбһэ болон тэжээлэй ургамалнуудай тогтууритай баян ургаса абаха зорилго районоймнай ажахы бүхэн хараалһан бэлэй. Энэ талаар Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз мүн лэ горитой даабари абанхай. Тодорхойлбол, энэ хугасаа соо бүлүүр станцяар 480 гектар сабшалан, һайрамаар 140 гектар поли уһалжа, бүхыдөө 7 мянган тонно нааг шэбхэ гаргаха, мүн 5.000 гектарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулха зорилготой һэн. Тиихэдэ сабшалан, тарялангаа хорёолхоор 8 мянган һургааг бэлэдхэхэ түсэбтэй байһан юм.

Район дотороо эгээл томо ажахынуудай нэгэн болохо тус колхоздо бүлүүр зургаан станци, уһа сасадаг хоёр түхеэрэлгэ бии юм. Гадна энэ ажахыда агроном мэргэжэлтэй Г. А. Дашиевай хүтэлбэри доро лугомелиоративна оньһожоруулагдамал отряд байгуулагданхай. Тус отрядта бульдозертой «Т-100» маркын нэгэ, шэбхэ ашаха түхеэрэлгэтэй ДТ-75 түхэлэй нэгэ трактор үгтэнхэй. Тиихэдэ органическа үтэгжүүлгэеэ поли, сабшалан дээрэ зөөхэ тусхай тэргэтэй хүнгэн табан трактор даалгагданхай. Дурсагдагша отрядай гэшүүд эгээн түрүүн Шулуутын тарялан дээрэ нааг шэбхэ гаргадаг байһанаа һаяын үдэрнүүдтэ Тоорын фермын дэргэдэхи аргал шэбхэ сабшаланда зөөжэ захалаа. Эндэ механизаторнууд техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэнэгүй. Тодорхойлбол, трактористнууд үдэр бүри оройдоол 20—25 тонно нааг шэбхэ зөөнэ гэхэ гү, али 3—4 эрьесэ хэдэг байба. Гэхэтэй хамта эндэ ерэхэһээ хойшо бүхы тракторнуудынь нааг шэбхэ зөөхэ хүдэлмэридэ хабаадуулагдадаггүй байһаниинь элирүүлэгдээ. Иигэжэ ажаллажа байхадаа тус ажахын хоёр һарада хараалагдаһан хүдэлмэреэ дүүргэнгүй байхань холо бэшэ.

Тэрэшэлэн эндэ мүнөө хүрэтэр бүлүүр станцинууд болон уһа сасадаг түхеэрэлгэнүүдынь хүдэлгэгдэнэгүй. Мүн тус ажахыда луговодуудынь даалгагдаһан сабшалан дээрээ мүнөө хүрэтэр ажаллажа эхилээдүй байһаар. Иигэжэ үнэтэ сагай үдэр бүри ходорон ошожо байхада, газарай үрэжэл һайжаруулха хүдэлмэреэ түргэдхөөгүй тус ажахын мэргэжэлтэд ямар ехэ хохидолдо орохоёо мэдэнэ гээшэ гү? Ойлгоһон байбал, оройтонгүй зохихо хэмжээ абахыень хүлеэнэбди.

И. ФЕДОРОВ,
«Саяан» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Түнхэнэй район.

КОММУНИС СУББОТНИК УРЯАЛНА

ГАБШАГАЙ ХАЛААНУУДТА БЭЛЭНБДИ

Апрелиин 18-да — бүхэсоюзна коммунис субботнигой үдэртэ ажалай эгээл үндэр бүтээсэ туйлахын тула хэдэн мянгаад коллектив үргэнөөр бэлэдхэл хэжэ байнхай. Габшагай ажал тухай ТАСС-ай корреспондентнүүд иигэжэ мэдээсэнэ:

МОСКВА. Ниислэл хотын «Трёхгорная мануфактура» комбинадай хэдэн зуугаад нэхэгшэд субботнигой тоосоогоор ажаллаба. Олон ээрэгшэд, нэхэгшэд даабаринуудаа нилээд үлүүлэн дүүргээ. Социалис Ажалай Герой В. Погибелевагай жэшээ эдэнэртэ һургаал болоно. Түрүү хүдэлмэрилэгшэ хангалгынгаа газарые үргэдхэһэнэй ашаар, апрелиин 18-да хоёр халаанай нормо дүүргэхэ уялга абаба. Энэ үдэр олон хүнүүдэй үндэр үрэ дүнгүүдые туйлахынь тула предприятида түрүү дүй дүршэлэй һургуулинууд эмхидхэгдэнхэй. Түрүү аргануудые шудалхадань комбинадай новаторнууд залуу нүхэдтөө туһална.

КЕМЕРОВЭ. «Кузбассуголь» нэгэдэлэй «Северная» шахтын А. Булгаковай хүтэлбэрилдэг проходчигуудай бригада шулуу нүүрһэнэй үргэн ехэ хэбтэшэ тээшэ газар доогуур харгы гаргаха хүдэлмэреэ хараалагдаһанһаа хоёр дахин түргөөр дүүргэһэн байна. Түлишын шэнэ хэбтэшые болзорһоонь урид ашаглалга шулуу нүүрһэ малталгые урид хараалагдаһанай ёһоор һарын һүүлдэ бэшэ, харин коммунис субботнигой үдэр эхилхэ арга олгохо юм.

Областиин олохон коллективүүд түрүүшүүлэй дүй дүршэлые хэрэглэжэ, малталгын хүдэлмэриие болзорһоо урид бэелүүлжэ байна. Апрелиин 18 болотор шулуу нүүрһэнэй хори гаран шэнэ уурхай ашаглалгада оруулагдажа, 200 мянган тонно нүүрһэн даабариһаа гадуур малтагдаха юм.

КЛАЙПЕДА (Литвагай ССР). «Ваня Ковалев» гэжэ теплоход Клайпедын худалдаа наймаанай портһоо болзорһоо сүүдхээр урид замдаа гараба. П. Глобисой, С. Минейкын докернуудай бригаданууд ашаа буулгаха хүдэлмэреэ болзорһоонь урид дүүргээ. Энэ халаанда тэдэнэр коммунис субботнигой тоосоогоор хүдэлбэ. Даабаряа 1,5 дахинаар үлүүлээ. Олонхи коллективүүд новаторнуудай жэшээ дагана.

КИШИНЕВ. Молдавиин «Колхозтранс» гэжэ ажахынууд хоорондын нэгэдэлэй жолоошод алмаһан түлишөөрөө бүхэсоюзна коммунис субботнигой үдэр хүдэлхөөр бэлэн. Жэлэй эхинһээ хойшо эдэнэр 150 гаран тонно бензин алмаа. Апрелиин 18-да эгээл үндэр бүтээсэтэйгөөр хүдэлхын тула энэ түлишэ элбэг хүрэхэ байна. Жолоошод ашаа зөөхэ үдэрэйнгөө нормые 1,5 дахинаар дүүргээ. Субботнигой үдэр жолоошод 36 мянган тонно ашаа тарянай тоогуудта, фермэнүүдтэ, хүдөөгэй шэнэ барилгануудта эльгээхэ юм.

ПРЖЕВАЛЬСК (Киргизэй ССР). Барилгашад ЛЭП-220-ной эгээл хүшэр бэрхэтэй газарта — Барскаун-Кара-Сай хүрэбэ. Суек дабаанай оройдохи хабсагайе тэһэлжэ унагааһан байгаа. Тиигэжэ далайн уһанай нюрууһаа дээшэ 3650 метрэй үндэртэ талмай тээшэ харгы гаргагдаба. Электро-дамжуулгын линиин эгээл үндэр хада ууладахи ээлжээтэ тулга субботнигой үдэр эндэ табигдаха юм. Түхеэрэлгэнүүд, материалнууд иишэ асарагдажа эхилбэ. Суута барилгашан В. Поликарповай бригада бетон шудхаха хүдэлмэреэ болзорһоонь урид — апрелиин 18 болотор дүүргэхые шиидээ. Б. Кацебо гэгшын хүтэлбэрилдэг хабсаргагшадтай хамта энэ түрүү коллектив Тянь-Шань дээгүүр электро-дамжуулгын линии барилгада түрүүлэн нэгэ халаанай туршада тулга хабсаржа, тодхон һуулгаад, утаһыень татаха юм.

БАТА НЭГЭДЭЛТЭЙ

БЕРЛИН. (ТАСС-ай тусхай корр.). СЕПГ-гэй X съезд ГДР-эй ниислэл хотодо бүтэмжэтэй һайн, һаналаа нэгэдэлгын, нягта жагсаалай оршон байдалда үнгэржэ байна. Делегадууд удаадахи табан жэлдэ республикын социально-экономическа хүгжэлтын программые ехэ һонирхолтойгоор зүбшэн хэлсэнэ, партиин гадаадын болон дотоодын политикые гүйсэд дүүрэнээр һайшаажа байһан тухайдаа партийна хуралдаанай трибуна дээрэһээ мэдүүлнэ.

ГДР-эй космонавт З. Йен апрелиин 13-най үглөөнэй заседани дээрэ түрүүлэн үгэ хэлэхэдээ, замбуулинай дайдые шэнжэлгэдэ Соведүүдэй ороной туйлаһан амжалтануудта үндэр сэгнэлтэ үгэбэ. Ленинэй оронтой бата бэхи нэгэдэл, КПСС-тэй манай эбдэршэгүй холбоо барисаан ГДР-эй, бусад аха дүү оронуудай урда асари ехэ хараа зорилгонуудые нээнэ гэжэ тэрэ хэлээ.

Советскэ Союзтай али бүхы харилсаа холбоогоо саашадань үргэдхэхэ шухала гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СЕПГ-гэй Галле округой партийна организациин нэгэдэхи секретарь В. Фельфе тэмдэглэбэ.

СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Сүлөөтэ немец залуушуулай Союзай Центральна Соведэй нэгэдэхи секретарь Э. Кренц үгэ хэлэхэдээ, партиин түсэбүүдые бодото дээрэнь заһан сэхээр бэелүүлгэдэ габшагай ажалаараа нүлөөлхые хүбүүд, басагад шиидэнхэй байһанаа мэдүүлнэ гэжэ онсолон зааба. Партиин шиидхэбэринүүдые нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхэбди гэжэ манай аха нүхэдые найдуулнабди гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Бүхы ажал ябуулгадаа марксистско-ленинскэ тодо нарин стратеги болон тактикада түшэглэдэг, эб найрамдалай ба хүн зон тухай анхарал оролдолгоо гол анхаралаа хандуулдаг юм гэжэ хүдэлмэришэн ангиин, хамтын ажалтай болоһон таряашадай, интеллигенциин түлөөлэгшэд съездын трибунада гаража үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэбэ.

* * *

СЕПГ-гэй X съездэ хабаадажа байһан КПСС-эй делегациие толгойлогшо КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Суслов апрелиин 13-да Цецилиенхоф ордондо хүрэбэ. Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ Европодо амгалан тайбан байдалай үндэһэ һуури табиһан илажа гарагшадай гурбан гол гүрэнэй правительствануудай толгойлогшонорой Потсдамска конференци 1945 оной июль-август һарануудта эндэ болоо һэн. Тэрэ хүндэтэ айлшадай дэбтэртэ тэмдэглэл хэбэ.

КПСС-эй делегациин бусад гэшүүд Йенэ хото ошоһон байгаа. Тэдэ ГДР-эй томо ехэ предприятинуудай нэгэндэ — «Карл Цейс Йена» гэжэ оптико-механическа комбинадта хүрэһэн, тэрэнэй эрдэм-шэнжэлгын түбэй лаборатори соо орожо хараһан байгаа.

Предприятида хани барисаанай митинг болобо. КПСС-эй ЦК-гай секретарь В. И. Долгих суглаарагшадта халуунаар угтагдажа, митинг дээрэ үгэ хэлэбэ. Совет коммунистнуудһаа, Советскэ Союзай бүхы ажалшадһаа тэрэ комбинадай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта аха дүүгэй амаршалга хүргөө.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй даалгабариие дүүргэжэ, комбинадай ажалшадта, танай ороной бүхы арадта амаршалга хүргэхэ байһандаа зол хүбитайбди гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Нүхэр В. И. Долгих КПСС-эй делегациин бэлэгые — Уфимска урашуулай модон дээрэ һиилэжэ бүтээһэн В. И. Ленинэй портредые комбинадай ажалшадта бэлэг болгон барюулһан байна.

КПСС-эй делегациин гэшүүд гитлеровскэ концлагерь Бухенвальдын газар дээрэ хүрэжэ, үхэлэй энэ лагерьта алуулһан Эрнест Тельманэй хүшөөгэй дэргэдэ, мүн фашис алуургашадай гарһаа унаһан бусад тамалуулагшадай дурасхаалда бодхоогдоһон мемориальна комплексын дэргэдэ баглаа сэсэгүүдые табиба.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудые һунгалгаар Улаан-Үдын Октябрьска районой 44-дэхи һунгуулиин округто, Хяагтын районой 121-дэхи һунгуулиин округто 1981 оной майн 24-нэй воскресениин үдэр һунгалта үнгэргэхэ гэжэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум тогтообо.

СААШАНХИ ЗОРИЛГО ЕХЭ

Улаан-Үдэ хотын Советскэ районой ажалшад үнгэрөөшэ арбадахи табан жэлэй туршада районойнгоо экономико, соёл культура хүгжөөхэ талаар горитой алхам хээ юм. Промышленна продукци гаргаха түсэбөө район 101,1 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 101,9 процент дүүргэбэ. Табан жэлэй туршада 126 гаран миллион түхэригэй барилгын хүдэлмэри хэгдэбэ. Судна бүтээлгын, шэлэй, Кировэй нэрэмжэтэ заводууд үйлэдбэриин хүсэ үргэдхөө, район соо 63 мянган дүрбэлжэн метр байрын гэр, 750 хүнэй бэеэ үзүүлхэ поликлиникэ, 6 магазин, 6 столово, багшанарай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ институтда hуралсал-лабораториин корпус ба спортзал баригдажа ашаглалгада үгтөө.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ районой ажалшадай урда бүри ехэ зорилгонууд табигдана. Шэлэй, «Электромашина», судна бүтээлгын, Кировэй нэрэмжэтэ заводууд шэнэлэгдэн хубилгагдаха, илангаяа байрын гэрнүүд олоор баригдаха, республикымнай ниислэл хотын түбэй район бүри гоё hайхан, болбосон түхэлтэй болохо. Энээн тухай апрелиин 9-дэ боложо үнгэрhэн районой партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ «КПСС-эй XXVI съездын дүнгүүд ба съездын шиидхэбэринүүдээр, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэлтэй дашарамдуулан районой партийна организацийн зорилгонууд» гэhэн КПСС-эй XXVI съездын делегат Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Б. Сагановай элидхэл соо хэлэгдэв, суглаанда үгэ хэлэгшэд тоггоо.

—Партиингаа XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые баяр баясхалантайгаар угтажа абаhан заводоймнай коллектив оролдосотой hайнаар хүдэлжэ байна, — гэжэ «Электромашина» заводой парткомой секретарь В. М. Кузьменко үгэ хэлэлгэндээ тэмдэглэбэ. — Продукци гаргаха байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэб үлүүлэн дүүргэгдэээ. Заводоймнай түрүү токарь А. Н. Бурлаков 1981 оной түсэбые Агуу Октябриин 64-дэхи жэлэй ойн баярай үдэр болотор, табан жэлэй түсэбые 4,5 жэлэй туршада дүүргэхэ гэhэн үүсхэл гаргаа юм. Тэрэнэй үүсхэлые заводоймнай хүдэлмэришэд халуунаар дэмжэбэ.

Арадай ажахыда граждан авиацин дүүргэдэг үүргэ тухай Улаан-Үдын авиапредприятиин командир Г. М. Пономаренко үгэ хэлэлгэндээ тоггобо. Улаан-Үдын авиапредприятиин ашаа, хүнүүдые шэрэхэ, тараалан дээрэ хибэ бүтэг хорго хордохо хүдэлмэрээ жэл бүри нэмэжэ байна. Аэропорт шэнэ вокзал баригдажа байна, самолёдой бууха талмай үргэдхэгдэжэ, үнгэрөөшэ үбэлhөө Улаан-Үдэ—Москва хоёрой хоорондо ТУ-154 түхэлэй томо самолёт ниидэдэг болоо. Гэбэшье хэрэгсэлэй дутагдалнууд үзэгдэнэ. Ашаа, хүнүүдые зөөхэ байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэб дүүргэгдэээгүй, зарим ушарта самолёдууд саг болзортоо ниидэнэгүй, аэропорт город хоёрой хоорондо ябадаг автобусууд ажалшадай эрилтэ хангананагүй. hаяхан боложо үнгэрhэн отрядаймнай партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ эдэ бүгэдэ хэлэгдээ, 1981 оной ба табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхэ хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа гэбэ.

КПСС-эй XXVI съездын хүдэлмэри тухай тус съездын делегат, оперо ба баледэй театрай солист Д. Ц. Дашнев партийна эдэбхитэдэй суглаанда хабаадагшадта хөөрэжэ үгэбэ. Тиихэдээ Л. И. Брежнев тоосоото элидхэл соогоо совет интеллигенци тухай дулаан үгэнүүдые хэлээ гэжэ тэмдэглэбэ. Ниислэл хотымнай театрнууд партиингаа XXVI съездэдэ зорюулан шэнэ зүжэгүүдые табяа, съездын документнүүдэй гүнзэгы удхые хүн бүхэндэ ойлгуулха зорилготойгоор бодото хэмжээнүүдые абажа байна гэбэ.

—Манай заводой коллектив КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй тоосоото элидхэл, 1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ оронойнгоо Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдые ба съездын бэшэшье материалнуудые ажалай болон политическэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтажа абаад, мүнөө тэдэнние шудалжа байна,—гэжэ шэлэй заводой хүдэлмэришэн С. А. Красовская хэлэбэ. — Заводоймнай олонхи хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялганuудые абанхай. Би байгша онойнгоо түсэб декабриин нэгэн болотор дүүргэхэ, өөрынгөө мэргэжэлдэ хоёр хүниие hургаха гэhэн уялга абаад, хүдэлжэ байнаб.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлые заводойнгоо коллективэй ямараар эхилhэн тухай Кировэй нэрэмжэтэ заводой директор А. В. Иванов тогтобо. Тиихэдээ заводнай түрүүшын кварталай түсэб амжалтатайгаар дүүргээ, түсэбhөө гадуур 43 мянган түхэригэй продукци гаргаа гэжэ элидхэбэ. Табан жэлэй туршада заводнай шэнэдхэн хубилгагдаха, оньhон техникэ, технологи үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэхэ, энэ үе соо продукци абалга 1,4 дахин ехэ болохо, продукциин шанар эрид hайжарха гэбэ.

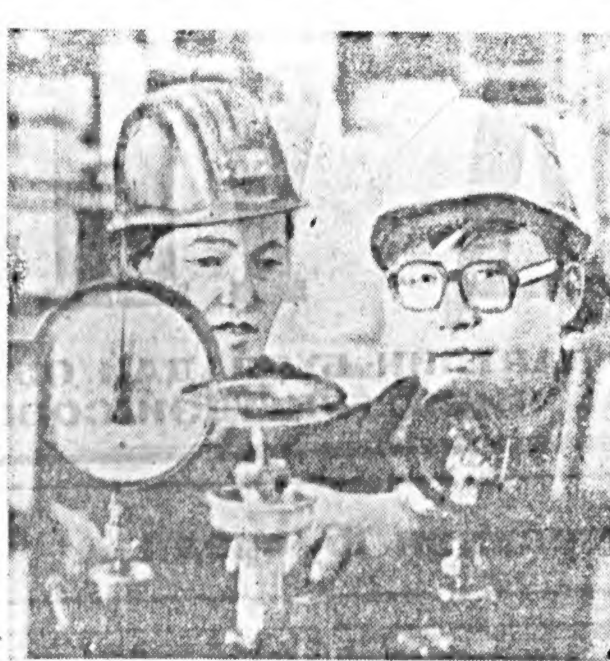
Үнгэрөөшэ арбадахи табан жэлэй туршада «Бурятпромстрой» нэгэдэл 292 объект, тэрэ тоодо Забайкалиин апатитова заводой шанаржуулгын фабрика, районой поликлиникын шэнэ байра, 8100 айлай ажаhууха гэрнүүдые барижа, ашаглалгада тушаагаа. Гэбэшье барилгахабсаралга хэхэ табан жэлэйнгээ түсэб нэгэдэл 78,8 процент дүүргээ, хэдэн шухала барилганууд саг болзортоо баригдажа тушаагдаагүй. Энэ юун дээрэhээ болоноб гэхэдэ, барилгын бааза hула, барилгашад олоор дуталдана, ажалай журам эбдэгдэнэ, хэрэгтэй материалнуудаар гүйсэд хангагданагүйбди, хүсэ шадалнай олон барилгануудаар тараагдана гэжэ тус нэгэдэлэй начальнигай орлогшо А. П. Рева тэмдэглэбэ.

Хүнүүдэй үдэр бүри ургажа байгаа эрилтэнүүдые хангаха талаар, партиин XXVI съездын зорилгонуудые хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ талаар столовонуудай 1-дэхи трестдэ юунэй хэгдэжэ байhан тухай тэндэхи партийна организациин секретарь В. И. Карагаев суглаан дээрэ хэлэбэ. Трестын предприятинууд арбадахи табан жэлэй түсэб декабриин 15-да дүүргээ, түсэбhөө гадуур хоёр миллионhоо үлүү түхэригэй эдеэ хоол худалдагдаа, продукциин шанар hайжаруулха талаар шухала хэмжээнүүд абтаа. Трестын арбаад мянган хүдэлмэрилэгшэд мүнөө КПСС-эй XXVI съездын материалнуудтай танилсажа, шудалжа байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ арадай хиналтын районно комитедэй түрүүлэгшэ В. Н. Васильев, Зүүн Сибириин технологическа институдай ректор Д. Ш. Фролов, ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. В. Конечных, КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Н. Башкеев гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Партийна эдэбхитэдэй суглаан хэлсэгдэhэн асуудалаар дэлгэрэнгы тоггоол баталан абаа.

Ц. СУБАНОВ.

Улаан-Үдын ТЭЦ-эй коллектив залуу үетэнние хүмүүжүүлхэ талаар ехэ ажал ябуулна. Ажалай ветеранууд болон hурган хүмүүжүүлэгшэд залуушуулда мэргэжэлээ шудалхадань туhа хүргэдэг заншалтай юм. Манай штатнабэшэ фотокорреспондент П. Бурмакинай зураг дээрэ ажалай ветеран Галина Павловна Небытовае залуу хүдэлмэришэн Цырен Очировта зүбшөөл үгэжэ байхыень харанат. Техническэ мэргэжэл олгодог училищи дүүргэhэн залуу хүбүүн автоматика болон хэмжүүрэй хэрэгсэлнүүдэй слесариин мэргэжэл түргэн саг соо шудалжа, эрхим хүдэлмэришэн болоно байнхай.

20 МАРТ — ГАЗАРАЙ ҮРЭЖЭЛ УЛАМ ДЭЭШЭЛҮҮЛЭЕ — 20 МАЙ

АРГА БОЛОМЖОЁО ХҮСЭД ХЭРЭГЛЭНЭГҮЙ

Партиин XXVI съезд дээрэ баталагдан абтаhан гол шэглэлнүүд соо ниитынгээ адууhа малые бардам хүрэхэ үбhэ тэжээлээр хангаха, тэдэнэйнгээ тоо толгойень олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ тухай онсо заагдана. Энэ хадаа түбхын түрүүн, сэбшалан болон тараалангай үрэжэл hайжаруулжа, хараалhан зорилгоёо бэелүүлхэ гээшэ мүнөөдэрэй шухалын шухала хэрэг болоно.

КПСС-эй обкомой, Министрнүүдэй Соведэй тоггоолой ёhoop, республикымнай колхоз, совхозуудта тараалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэриин хоёр hара соносхогдобо. Энэ талаар Яруунын совхоздо ажалай хэр зэргэ ябуулагдажа байhаарнь hонирхобобди.

Тус ажахынхид hүүлэй ган гасуур жэлнүүдтэ гансал hайжаруулагдаhан, шииг нойтотой газарhаал бүдүүн болон шэмэтэ тэжээл ургуулан абана. Тэзд тэдэнэр сабшалан, тараалангай ургаса эрид дээшэлүүлхэ арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэнэгүй. Юуб гэхэдэ, жэл бүри үндэр ургаса абахаар газарнууд уhалагдангүй үлэшэнэ. Хабартаа бүлүүр станцинуудаа хүдэлгэдэггүй байшоо. Мүн зунай үедэ эдэнээ дүүрэн хүсэндэнь хүдэлгэжэ, нуга сабшалангаа, тараалангаа уhалха арга боломжоёо үшөөл хэрэглэдүй байhаар. Харин хүршэ байhан «Юбилейный», Тулдуунай совхозууд, «Дружба», «Коммунизм» колхозууд үбэлhөө хойшо хүдэлмэри хэнэ. Тодорхойлбол, «Юбилейный» совхоз үбэлдөө 195 гектар Тулдуунай 400 гектар, «Дружба» 500 гектар сабшалан дээрэ саhа тоггоohон байна. Мүн «Юбилейный» совхоз 80 мянган, «Дружба» 320 мянган, «Коммунизм» 662 мянган кубометр тошо халяагаа.

Габшагай хоёр hарын соносхогдоhон түрүүшын үдэрhөө «Дружба» колхозой луговодуудай звено 40 гектар газараа hайрамай уhаар уhалаа. Энэ ажал эндэ үргэнөөр ябуулагдана.

«Уhанhаа — ургаса, ургасаhаа — тэжээл» гэжэ арад зон хэлсэдэг. Тиимэhээ жэлэй ямаршье сагта газараа уhалбал, тон ехэ ашаг үрэтэй байдаг гээшэ. Энээниие Яруунын совхозойхид hайн мэдэнэшье. Тэзд тэдэнэр эдэ бүгэдые мэдэжэ байгаад, иимэ хүдэлмэри хэдэггүйнь гэмшэлтэй. Мүнөө хоёр hарын соносхогдоhонhоо хойшо эндэ лугомелиоративна отряд байгуулагдажа, дүршэлтэй хүтэлбэрилэгшэ Леонид Фаткулович Берсанов бригадираар томилогдобо. Тус отрядта мөөртэ 4 трактор, гэнжэтэ 2 трактор даалгагдажа үгтэбэ.

— Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 54,6 мянган центнер үбhэ бэлдэхэ гэхэ гү, али 37 мянган центнерээр нёдондонойхиhоо дээшэ абаха түсэбтэйбди. Тиимэhээ энэ зорилгоёо бэелүүлхын түлөө лугомелиоративна отряд бии болгожо, трактор болон бусад техникээр бэхижүүлээбди, — гэжэ совхозой ахамад агроном А. Ч. Эрдынеев хөөрэнэ.

Сабшалан, тараалангай үрэжэл hайжаруулхын тула органическа ба минеральна үтэгжүүлгэнүүдые ехээршье, hайнааршье хэрэглэхэ болоно. Байгша оной габшагай хоёр hарын туршада 4 мянган тонно наг шэбхэ гаргаха түсэбтэй юм. Мартын 27-ной мэдээгээр 1304 тонно шэбхэ тараалан дээрэ гаргаа. Эндэ тэргэ шагтгалhан мөөртэй 3 трактор, гэнжэтэ 1 бульдозер хүдэлжэ, үдэр соогоо 150 тонно наг шэбхэ кукурузын полидо гаргана.

Мүн энэ хугасаа соо тус отрядайхид 200 тонно минеральна үтэгжүүлгэ поли дээрэ гаргаха даабаритай. Зүгөөр мүнөөдэр «РУМ» гэжэ 3 агрегадаа хүдэлгэжэ эхилбэ.

— Манай ажахы мөөртэй трактораар үсөөн юм. Бүхы байhан тракторнуудаа үбэлэй сагта үбhэ тэжээл зөөхэ хүдэлмэридэ табидагбди. Энээн дээрэhээ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ шэрэхэ ажалнай байгша ондо нилээд hаатаа, — гэжэ рабочкомой түрүүлэгшэ Б-Д. П. Бардуев мэдүүлбэ.

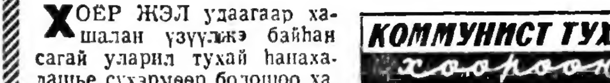
Үнэхөөрөөшье, лугомелиоративна отрядые тусхай мэргэжэлтэй хүн хүтэлбэрилхэдээ газараа hайнаар уhалха, минеральна болон органическа үтэгжүүлгэнүүдые зүбөөр хүрьhэндэ оруулха, мүн элдэб ондоо хүдэлмэри агротехническэ зааbариин ёhoop ябуулха болоно бшуу.

Мүнөө тус ажахынхид республика дотор соносхогдоhон газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ габшагай хоёр hара соо бүри hайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ, шадаал hаа ехээр газараа уhалжа, үндэр баян ургаса ургуулжа абаха аргатай болохо байгаа гэжэ hанамаар.

Д. ДОНДОКОВ.

Яруунын район.

ҮНЭР БАЯН БҮЛЭ

ХОЁР ЖЭЛ удаагаар хашалан үзүүлжэ байhан сагай уларил тухай hанахадашье сүхэрмөөр болошоо ха. Бэлшээри, тараалан дээгүүр бамбагар ехэ саhан сэнхыжэ, үглөө бүхэндэ хүйтэнэй манан, бордоhон малшан хүнэй зориг алдуулхаар забдана.

Шүлэгэй дабаанай хойто болдогуудай үбэр талань бага зэргэ эреэлжэлэн соорхойтобошье, хонидой бэлшэн, юумэ олоно эдихэнь бэрхэ хаш. Үдэрэй нгаабари хаhада хоёр гурбан часай туршадашье бэлшээгдэhэн хонид хүлөө тэниилгэжэ, бэеэ дулаасуулдаг гээшэ. Энээнэйшье түлөө хонидоо бэлшээхэдэ болохол hэн. Тэзд дээгүүрээ сарсаhан саhан хээлитэй хонидой хүлэй годо, шэмшыень зулгалан зобооно.

Үбhэ тэжээлээр дутамаг байхын хажуугаар эртын саhан бэлшээриин хамаг эдимсые хүшажархёо гэжэ мэдэhэн хонишон үглөө бүхэнэй тэнгэриин шарайе шэртэхэ баатай болоно.

Хонидой хурьгалха сагай дүтэлхэ бүри хонишодой hанаан амар байхала болино. Доржо Бадмаевич Будаевтан hаянай хонишод бэшэ, «улаан шулуу долёоhон» лэ хүнүүд юм. Гэбэшье хатуу сагай тулаад байхада, хэнhээшье үлүүгээр hанаата болодог, хамаг юумээ «эхинhээнь адагтань», «оройhоонь узууртань» хүрэтэр шалгадаг, шэншэлдэг, бэлдэдэг. Ябаашье ямар нэгэхэн багаханшье hаа өөрын нөөсэтэй байхые оролдодог. Үбэлэйнгөө хадхагые түхеэрхэдээ хурьгалха хонидто, хурьгадта, хурьгалhан хонидто, эдюулхэ үбhэ, зелёнко илгадаг гуримаараа бага, ехэшье hаань, «нэрлэжэл» сомоhон байдаг. Мүнөөшье жэл тэрэ гуримаа хүсэлдүүлээ.

Саhан дорохи эдимсэ гаргахын тула хонишон хэды ехэ оролдолго гарганаб даа. Тракторай хойноhоо гурбалжуулан холбоhон модон этүүр шэрэжэ, саhан дорохи хагда гаргахада үдэрэйл хэрэг. hүниндөө бордоhо hалхин болоно, сэбэрлэhэн газартань үшөөшье гүнзэгы саhан хүр тоггошохо юм.

Доржо Бадмаевич үглөө бүхэндэ мориндоо мордожо, саhанай эреэлжэhэн газарнуудые бэдэрхээ «тагнуулда» гарадаг. Удаа тээнь хонидоо туугаад лэ ябашаха. Энээниинь hайтар мэдэхэ болоhон Еши-Ханда Лубсандоржиевна нүхэрынь, Булад, Пүрбэ хүбүүдтээ, Ринчин-Ханда басагантайгаа хамта хурьгалха дүтэлhэн, хурьгалhан хонидоо, нарай хурьгадаа харууhалха, эдеэлүүлхэ, тэжээлээ оруулха, уhаяа бүлеэдхэхэ хүдэлмэринүүдээ хэдэг юм.

—Саhан ехэ, хүйтэн, тэжээл бага гээд лэ хооhон зугаагаар hуужа байгаа хада ямар туhа нэмэри болохоб даа. Харин хомор жэмэршье тэжээлээ нарилан гамнажа, хонидоо үдэр бүхэндэ ойро зуурханашье бэлшээридэ гаргажа байбал hураггүй дээрэ байдаг лэ, — гэжэ Доржо Бадмаевич хөөрэнэ.

Мүнөө тус бригадын хонид хурьгалжа дүүрэбэ. Харууhалжа байhан 587 эхэ хонин бүхэнhөөнь хурьган абтаа.

...Хонидой байрада ороходо, дулаан амисхалаар урдаhаашни анхидан, хурьгадай мааралдаан шаг шууяа татана. Таhалганууд соогуур томо, жэжээрээ илгагдаhан хурьгадай собхоролдохо, дэбхэрэлдэхэнь садхалан. Сүүа хурьгадай янза гээшэ аабза.

Байра соонь hарүүл, хуурай, дулаан. Хурьгадта дэбдихэ хохир, хобто, хүнэгүүд, ута богони хаалганууд хүсэд, бэлэн, байрадаа зохидхоноор табяатай. Дабhан, нарhанай шэлбүүhэн, үбhэн, микро-тэжээлтэй холимол брикедүүд, хэмэл hүн, таряа талханай зүйл, зөөлэн, нотоохон үбhэн —бүхы хэрэгтэй тэжээл байра байрадаа табигданхай. Хурьгадай тэжээлээ гэшхэхэгүйн тула табюурнууд, шургуул хаалганууд хэгдэнхэй.

Эдэ бүгэдые харахада, эзэн ёhоной оролдосо мэдэгдэдхинэ. Бүлөөрөө ажалладаг бригада халаа хэниинь шье миин ябадаггүй, хүнэй хэлэхэ, заабарилхые хүлеэнгүй, доро дороо ажалаа ябуул бүтээгээд лэ байдаг гуримтай. Мэдээгүй, ойлгоогүй юумэеэ абаhаа асуужа хэдэг ааб даа.

Доржо Бадмаевичтанай ехэ хүбүүн Буладынь сэрэгэй албанда мордохынгоо урда тээ аба, эжытээ хонин ажалда хүдэржэhэн юм. Армиhаа бусаhаар лэ абынгаа баруун гарай хонишон болонхой. Тэрэ гэhээр хоёр жэл үнгэрөө. Мүнөө гурбадахи үбэлжэлгые дабалсажа байнхай. Хонин ажалай оньhон арга, оншые яhала танижа, мэдэжэ абанхай даа.

—Буладнай хамаг хүдэлмэрээ эсэгэhээ дутуугүй хэдэг болоо, — гэжэ Еши-Ханда Лубсандоржиевна эхын энхэргэн абьяасаар сэдьхэлээ ханангяар зугаална.

Харахада Булад эсэгээ hажааhан, хүдэр бата бэетэй, намдуухан янзын ширэг, залуу хүбүүн хурьгадай хаалгануудаа дээгүүр сэхэ алхалан ороод, хобтонууд соохи тэжээл, уhыень шалгана. Мүнөөшье «бэеэ даанхай» ахалагша хонишон болоод гарахаар бэлэн ха гэжэ тухайлхаар.

Доржо Бадмаевич өөрынгөө зэргэ хүбүүтэй, тэрэнэйнгээ «гарыень ганзагада, хүлыень дүрөөдэ хүргэнэндөө» баяртай ябана ёhотой даа. Мүрыень мүшхэжэ, эсэгынгээ нэрые хүоүүнинь нэрлүүлхэнь ха юм. Тэзд даруу зантай Доржо Бадмаевич эдэ мэтээ тиимэ амарханаар хөөрөөд үгэхэ бэшэ даа.

Эсэгынгээ хажууда, ахатаяа хамта хүдэлэлсэжэ байhан Пүрбэ хүбүүниинь ямархашье илгаагүй, нютагаингаа hургуули дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр ямарханшье hэжэггүйгөөр хонин ажалда хүдэлэлсэхөөр шиидээд аба эжыдээ ерэнхэй. hургуулиингаа хэшээлэй дүүрэмсээр жэл бүхэндэ мүн лэ гэр бүлэдөө туhалалсан, хонидоо адуулалсадаг, ноохыень хайшалалсадаг байгаа.

Тиихэлээрээ энэ ажалда hая ябажа байhан бэшэ. Үнихэнэй дадаhан, нилээд онол аргыень мэдэхэ болоhон гээшэ. Тэрэ үедэ «хонишон» гэhэн нэрэ абаадүй, хонишон Доржын хүбүүн Пүрбэ гэхыел дууладаг байгаа. Мүнөө эжы, аба, ахатала хамта «хонишон» гэhэн эгээлэй аал, хүндэтэй нэрэтэй.

— Ринчин-Хандамнайшье бидэнтээ ходо сугтаа ябаhан, ажалдамнай яhала башарhан басаган гээшэ. Эхэ хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлгэ хэлсэдэг, хайшалалгын үедэ шууд хабаадалсадаг юм. Нёдондо хурьга абалгаар залуушуулай хоорондын социалис мүрысөөндэ илажа, түрүүшүүлэй зэргэдэ гаралсаа hэн. Энэ үбэлшье хурьга абаха гол хүдэлмэреэ басагамнай хэнэ, —гэжэ бууралтажа ябаhан буянтай энхэргэн эжынь сэбэрхэн сэдьхэлээ доhолгон хөөрэнэ.

Нигээд харахада, Будаевтанай бүлэ үнэр баян. Дүрбэн басагадтай, гурбан хүбүүдтэй. Багаhаа эжы, абатаяа мал ажал дээрэ ябалсаhан ехэ басаган Даримань ветеринарна врачай мэргэжэлтэй, түрэл колхоздоо ажалладаг, гэр бүлэ болонхой.

Удаадахи Долгор-Сүрэн басаганиинь мүн лэ аба, эжытээ хамта хонин ажал дээрэ хэдэн жэл соо хүдэлөөд, хурьга абалгаар залуу хурьгашадай хоорондын социалис мүрысөөндэ 1979 оной чемпион болоно гараhан намтартай.

ВЛКСМ-эй гэшүүн, эдэбхитэй залуу басаган колхозойнгоо правлениин эльгээлhэн лэ газарта хүдэлдэг этигэл найдабариинь хүсэд харюулдаг, ехэ эсэгэдээл адли шударгы, зоригтой юм.

Колхоз дотор hаалншадай дуталдахада комсомолшууд болон залуушуулай дундаhаа тэдэнние хүсэлдүүлхэ гэhэн хөөрэлдөөн гаража, Долгор-Сүрэнэй нэрэ хамагай түрүүндэ дурдагдаа hэн. Иимэ дурадхалтайгаар колхозой хүтэлбэрилэгшэд Долгор-Сүрэндэ хандахадань арсаагүй, харин: «Эжы аба хоёрни хурьга абалгада тухашараха, ядалдаха юм гү» гэжэ дуугарhан байгаа.

—Бидэнэр аба, эжытэйшни хөөрэлдэнхэйбди. Ринчин-Ханда дүүшни шамаяа халан абаха, — гэжэ хэлэхэдэнь, Долгор-Сүрэн юушье хэлээгүй, зүбшөөhэн байгаа. Мүнөө Долгор-Сүрэн hаалишанай мэргэжэлдэ дадан, ажахы доторoo сагаан эдеэ элбэгжүүлхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэжэ ябана.

Наймадахи класста hуража байгаа Туяанань, одхон хүбүүн Эрдэнинь мүн лэ эжы, абынгаа, аха, эгэшэнэрэйнгээ мүрөөр алдангүй дамжаха байха гээд тухайлагдана.

Мүнөө коммунист Будаевай гэр бүлын бригада КПСС-эй XXVI съездын материалнуудые захаhаань захадань хүрэтэр шудалан үзэжэ байhан тухайгаа мэдүүлнэ. «Илангаяа, хүдөө нютагуудта болохо ехэ хубилалтанууд, хүдөө ажахын үйлэдбэридэ хэгдэхэ ехэ зорилгонууд онсо анхарал татана» гэжэ Доржо Бадмаевич хэлэнэ.

—Иимэ ехэ түүхэтэ үе сагай эрилтээр, түрэл арадтаяа суг хамта ажаллаха, съездын хараалhан түсэб, даабаринуудые бэелүүлэлсэлгэдэ бэеэрээ хабаадалсаха аргатай байhандаа золтой байнаб, — гэжэ тэрэ үгэеэ үргэлжэлүүлбэ.

Долоодохёо (hүүлшынхеэ) хурьгалха 587 толгой хүгшэн хониноо хурьга абажа тэнжээгээд, тэдэнэйнгээ толгой бүхэнэйнь шэгнүүрые 24 килограммда хүргэжэ, эхэhээнь hалгааха, хонидойнгоо 98 процентые бүрин бүтэн ондо оруулжа, тус бүхэнhөөнь 3,7 килограмм ноохо абаха уялгаяа шэнжэдгүй дүүргэхын түлөө эртээнhээ тэмсэжэ байhан тухайтаа гэр бүлөөрөө мэдүүлнэ.

Бригадынгаа хүсөөр, бүлөөрөө бэлэдхэhэн 400 центнер үбhэн, 50 центнер зеленкоhоо бэшэ ондоо тэжээл үгы. Энээнээ тон нарилан, гамтайгаар эдюулжэ ногоон дээрэ гаргаха хүсэлэнтэй. Гадна толгой бүхэндэ сүүдхэдэ 300 грамм таряа талханай холисо үгтэнэ. Нарhанай шэлбүүhэншье асаргадана.

Түрүүшын хурьгадай томо болоходо хэмэл hүн нэмэн үгтэнэ. hү, жэльбэ багатай зарим хонидой хурьгадта саахартай, hүтэй сай уулгадаг аргатай. Тиигэжэ хурьгадаа томо болгодог байна. Бидэнэй ябахада хахад мэшээг саахар хурьгадта эдюулэгдэhэн, хахадынь үлэнхэй байгаа.

Иигэжэ оролдожо байhан гэр бүлынхидэй ажал хүдэлмэри гуримтай, урагшатай байгаагүйдөө яахаб даа. «Ши, би», «шинии, минии» гэлтэгүй, нэгэн hаналтайгаар ажаллахада хүнгэн байна.

Гэр бүлынхид үглөөнhөө үдэшэ болотор «борьбоо нугалангүй шогшожол» байдаг бэшэ юм. Хэгдэхэ ажалаа саг сагтань бүтээгээд, амархашье, уншахашье, телевизор хараха, радио шагнаха сүлөөтэй байдаг. Ажалайнгаа гуримые зүбөөр табижа, саг болзорыень бодомжотойгоор хубаарилhанай аша үрэ ха юм.

Партиин райкомой гэшүүн, арбаад жэлдэ зуутанай зэргэhээ гараагүй Доржо Бадмаевич Будаевай гэр бүлын бригада түрэл партиингаа XXVI съездын хүдэлмэри тухай, тэндэ зүбшэгдэhэн, баталагдаhан манай партиин ажал ябуулга, гадаадын, дотоодын политика тухай, мүн шэнэ табан жэл соо бэелүүлэгдэхэ социально-экономическа хубилалтанууд тухай дууhан дуулаhан, мэдэhэн байна...

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
УКАЗЬАА

СССР-эй ЭДЕЭ ХООЛОЙ МИНИСТЕРСТВЫН НЭГЭДЭЛНҮҮДЭЙ, ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ, СОВХОЗУУД БОЛОН ЭМХИНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД БОЛОН АЛБА ХААГШАДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Арбадахи табан жэлэй даабаринууд болон абаhан социалис уялгануудаа дүүргэхэдээ амжалта туйлаhанайнь түлөө шагнаха:

Буряадай АССР-hээ

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Вловина Агафья Федотовнае — хилээмэнэй комбинадай пекарь-мастер, Улаан-Үдэ город.

Грудинина Евдокия Ермиловнае — кондитерска промышленностиин Улаан-Үдын үйлэдбэриин нэгэдэлэй Тарбагатайн кондитерска фабрикын хүдэлмэришэн.

Ерофеева Наталья Матвеевнае — Үнэгэтэйн алим жэмэс-овощой заводой хүдэлмэришэн.

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН III ШАТЫН ОРДЕНООР

Басанова Любовь Павловнае — Улаан-Үдын макаронной фабрикын хүдэлмэришэдэй бригадир.

Бурзаева Мария Николаевнае — хилээмэнэй 2-дохи заводой пекарь, Улаан-Үдэ город.

Захарова Галина Григорьевнае — кондитерска промышленностиин Улаан-Үдын үйлэдбэриин нэгэдэлэй Улаан-Үдын кондитерска фабрикын хүдэлмэришэн.

Копылова Анна Александровнае — Кабанскын районой Каменск посёлогой хилээмэнэй 5-дахи заводой пекарь.

Ульянова Нина Егоровнае —Сэлэнгын архиин заводой ахалагша мастер.

Хлебодаров Владимир Прокопьевичые — хилээмэнэй комбинадай слесарь, Улаан-Үдэ город.

«АЖАЛАЙ ШЭН ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Антонова Ольга Егоровнае — хилээмэнэй 2-дохи заводой пекарь-мастер, Улаан-Үдэ город.

Баннова Энгельсина Григорьевнае — кондитерска промышленностиин Улаан-Үдын үйлэдбэриин нэгэдэлэй Ивалгын кондитерска фабрикын пекарь.

Ерофеев Семён Аверьяновичые — Сэлэнгын хилээмэнэй 8-дахи заводой слесарь.

Морозова Мария Иннокентьевнае — hэрюун ундаанай заводой линиин оператор, Улаан-Үдэ город.

Москалева Нина Васильевнае — хилээмэнэй комбинадай цехэй начальник, Улаан-Үдэ город.

Павлова Антонина Михайловнае — Гусиноозёрскын хилээмэнэй 4-дэхи заводой хилээмэ эhээгшэ.

Поломошина Галина Степановнае — Кабанскын алим жэмэс-овощой заводой хүдэлмэришэн.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРЬАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Будников Леонид Савватеевичые — спиртын болон архиин промышленностиин Эрхүүгэй үйлэдбэриин нэгэдэлэй Улаан-Үдын спиртын заводой котельнын машинист.

Викулина Любовь Ивановнае — Захааминай пивын заводой хүдэлмэришэн.

Емельянова Татьяна Артамоновнае — кондитерска промышленностиин Улаан-Үдын нэгэдэлэй Тарбагатайн кондитерска фабрикын хүдэлмэришэдэй бригадир.

Кихней Анатолий Петровичые — эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ.

Ларионова Мария Тимофеевнае — Захааминай хилээмэнэй 7-дохи заводой пекарь-мастер.

Пыжьянова Светлана Михайловнае — Баргажанай эдеэ хоолой районно комбинадай кондитер.

Фурман Зоя Николаевнае —Улаан-Үдын пивын заводой хүдэлмэришэн.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Л. БРЕЖНЕВ.**
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

Москва, Кремль.
1981 оной мартын 17.

ОРОНОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

КАЛИНИНГРАД. «Борьба» гэжэ совхоздо хабарай тарилгын хүдэлмэриие поточно аргаар эмхидхэлгые областиин бүхы ажахынуудта дэлгэрүүлэн тараахаар дурадхэгдээ. 15 агрегат энэ совхозой тараалан дээрэ гараhан байна. Түрүүшын үдэр тэдэ 100 гаран гектарай поли дээрэ ороohото ургамалнуудые тариба. Область дотор иимэ үрэ дүн түрүүшынхеэ туйлагдаа.

ЭЛИСТЭ. Хальмагай баруун районуудай механизаторнууд эртын хабарай тарилгаяа автономито республика дотороо түрүүлэн дүүргэбэ. Ешмээнэй, ороohото-бобово ургамалнуудай, олон жэлэй ногооной эрхим сортын үрэhэн богони болзорто —50—70 часай туршада газарай хүрьhэндэ шэнгээгдэhэн байна. Тарилга хойто районуудта захалжа байнхай. Энэ жэлдэ ажахынууд хабарайнгаа тарилгын байгууламжые хаража үзөөд, гол түлэб тэжээлэй, белогоор баян ургамалнуудые тариха гэжэ шиидэhэн байна. Эдэнэй ниитэ талмай миллион гектарай гурбанай нэгэ хубиие эзэлхэ юм.

КРАСНОДАР. Кубаниин механизаторнууд саахарай свеклоёо бороо хуратай улерилда тарина. Усть-Лабинска, Кореновско, Брюховецкэ районуудта иимэ ургамал түрүүшын мянган гектар талмайда hуулгагдаба. Машина, техникээ хоёр халаанаар хүдэлгэжэ, таряашад ажалаа 4—5 үдэр соо дүүргэхые харзаланхай.

ТАШКЕНТ. Узбекистанда барайгар тарижа захалба. Энэ жэлдэ томодхогдоhон бригадануудай тоо олошоруулагдаа. Эдэнэр тус тустаа 250 — 300 гектарай барайгарай талмай даажа абанхай. Энэнь техникээ hайнаар хүдэлгэхэ, поли бүхэндэ тарилгын хүдэлмэриин болзорые хороохо арга олгоно.

АШХАБАД. Ниислэлэй областиин Серахска районой механизаторнууд хлопчатник тарилгаяа Туркмендэ түрүүлэн дүүргэбэ, Каракумска канаалай оршондо 7 мянган гектарай тараалан дээрэ нарин утаhатай сортын хлопок таригдаа. Республика дотор дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлхэдээ, областиин ажахынууд хараалагдаhан талмайн хахадhаа үлүү хубида гол ургамалаа тариhан байна.

(ТАСС).

«АГУУЕХЭ ҮҮСХЭЛЭЙ» ЭСТАФЕТЭ

Москва-Сортировочная гэжэ локомотивна депогой коллектив «агууехэ үүсхэлэй» эстафетые дээрэ үргэжэ ябана. Эндэhээ эхи абаhан коммунис субботник мүнөө бүхы орон доторнай заншалта болонхой.

В. И. Ленинэй 111 жэлэй ойдо зорюулагдаhан «улаан субботын» болохоёо байгаа үдэр депогой машинистнэр 530 мянган тонно арадай ажахын ашаа шэрэхэ, пассажирска 70 поезд жолоодохо, мянга гаран хүн хүдэлдэг газартаа ажаллаха юм. Заhабарилагшадай коллектив 4 тепловоз, ашаанай 2 кран заhабарилха.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша пропагандист Татьяна Стрекунова электровоз заhабарилгын цехэй хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдөө үнгэргэжэ байна. 2. Заhабарилгада орохоёо байhан ээлжээтэ электровоз.

ТАСС-ай фотохронико.

АЖАЛШАД ЗҮБШЭНЭ, ДУРАДХАНА, ШҮҮМЖЭЛНЭ

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГШЭ «БУРЯАД ҮНЭН»

ХЭЛЭҺЭНДЭЭ ХҮРЭХЭБДИ

Түрэл партиингаа XXVI съездын баталан абаһан холын хараата түсэбүүдые бэелүүлэлсэхын түлөө өөрынгөө хубитые оруулалсаха тушаа мүнөө хүн бүхэн бодомжолжо байна. Радио шагнан, газетэнүүдые уншан, съездын материалнуудтай танилсажа байхадаа, манай ленинскэ партиин дотоодын болон гадаадын сэсэн мэргэн политикаар баясажашье, бахархажашье байнабди.

Хүн түрэлтэндэ хэтэ мүнхын амгалан байдал байгуулхын, элдэб буу зэбсэг бүтээн гаргалгые зогсоохын, дайн байлдаанда бэлдэхэ ябадал хорихын түлөө түрэл партиингаа хэды шэнээн тэмсэл, оролдолго хэжэ байһание ойлгоходоо, бидэнэр, эгээлэй хүн зон, түйлай ехээр баясанабди.

Съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэһэн тоосоото элидхэл хадаа арад зоной һанаан сэдьхэлһээ удхалан гараһан баримтануудаар гэршэлэгдэнэ. Тиимэл хадаа мүнөө манай ороной, бүмбэрсэг дэлхэйн хүн зоной дунда гүнзэгыгөөр дэмжэгдэн һайшаагдажа байна ха юм.

Бидэнэр, хүдөөгэй ажалшад, мүнөө хэды сүлөө забгүй байбашье, аргынь олоод лэ съездын материалнуудые шудалнабди, ажалдаа амжалтануудые түйлахын түлөө оролдонобди. Хурьгадые орой абадаг заншалтай болоһон манай колхозой хонишод мүнөө хонидоо хурьгалуулжа дүүргэжэ байна. Үнгэрһэн үбэлэй саһа ехэтэй, хүйтэншье байгаа һаань, сагай уларилһаа ехэ дулдыдангүй, ниитынгээ малые һайнаар ондо оруулха, абаһан түл түрэсэеэ гээлтэ, хоролтодо оруулангүй тэнжээхын түлөө малшан бүхэн оролдоно.

Манай эхэ хонидой отара 603 толгой юм. Энэ жэлдэ тэдэмнай зургаадахияа хурьгалаа. Мүнөө хонин бүриһөө хурьга абаад, тэнжээжэ байнабди. Хүгшэн хонид эхирлэхэеэ болёо. Тиигэбэшье зуун эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга тэнжээхэ гэһэн социалис уялгаяа дүүргэхэл байхабди. Энээнһээ урда жэлнүүдтэ эхир хурьгадые олоор абадаг байгаабди.

Бидэнэр энэ үбэлжэлгэдэ бүдүүн тэжээл бага бэшээр бэлдэһэн байнабди. Энээнээ нарилан, гамнажа, шанаржуулан эдюулһэн дээрэһээ ехээр дуталдаагүйбди. Сүүдхэдэ 400 грамм таряа талханай холисо үгэнэбди. Эхэ хонидоймнай хүсэ тамир намарайхиһаа ехэ муудаагүй.

Зунай, намарай һарануудта залхуурангүй хонидоо адуулһанай аша мүнөөл үзэгдэдэг гээшэ. Хүсэ һайнтай үбэлжэлгэдэ ороһон хонидые һайнаар харууһалаад байхада, хурьгалтараа хүсэеэ табидаггүй. Харин, хурьгаламсаарнь мүн лэ һайнаар эдеэлүүлхэ, харууһалха шухала гээшэ ааб даа.

Тэжээлэй хажуугаар уһан гээшэ юунһээшье үлүү хэрэгтэй байдаг. Манай отарада малтагдаһан худаг уһагүй болошоо. Тиимэһээ худагаа гараараа татажа, хүйтэн уһаар хонидоо уһалнабди.

Энээнһээ гадна, манай хонидой байра үнинэй хуушарһан, хүдэлхэдэ ехэ таарамжагүй болошоо. Доторнь тодхогдоһон калорифер хүдэлбэшье, шиит нойтыень хатаажа үрдинэгүй. Эдэ дутагдалнууд эхэ хонидой хүсэ тамираа һуларуулха, хурьгадай үбшэлхэ гол шалтагааниинь болоно.

Колхозоймнай правлени, партийна организаци саашадаа эдэ бүгэдые усадхаха хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Съездын материалнууд соо газараа ашаг үрэтэйгөөр, зүбөөр элдүүрилэн ашаглаха тухай тусхайлан хэлэгдэнэ. Манай колхоз дотор газар ашаглалгые һайжаруулха талаар хэгдэхэ юумэн ехэ. Илангаяа нютагай үтэгжүүлгэ шадамараар хэрэглэдэг болохо шухала. Малшадай байрануудай газаагуур 2—3 жэлэй шэбхэ сугларанхай. Тэрэние тарялан, сабшалан дээрэ тараагаа һаа, ургасын дээшэлхэнь дамжаггүй. Тиигэбэл мал һүрэгые тэжээлээр хангалга нилээд һайжарха ёһотой.

Бидэнэр дүрбэн хүн мүнөө хүдэлнэбди. Минии һамган Цырма Дамбаевна Ольга Дондокова хоёртой хурьгадые абааб. Хурьга абалгын үедэ хүдэлхөөр эльгээгдэһэн К. Буруев хонидоо адуулаа, тэжээл оруулалсажа, хамаг ажалда хабаадалсана. Бригадна аргаар хүдэлдэг болоһон дээрэһээ «шинии, минии» гэлтэгүй, бултадаа адляар хүдэлнэбди.

Хонидһоо олон хурьга абажа, нооһо ехээр хайшалжа, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлые түгэсхэхэ гэһэн социалис уялгаяа дүүргэхын түлөө тэмсэнэбди.

Д. ЦЫБИКОВ,
Октябриин 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ колхозой эхэ хонидой отарын ахалагша хонишон, коммунист.
Зэдын район.

БҮРИ ОРОЛДОСОТОЙГООР ХҮДЭЛХЭБ

Мүн лэ иимэ сэлмэг һаруул март һара бэлэй. Бидэнэр, партиин XXIV съездын делегадууд, түрэл ороной саашанхи хүгжэлтын түсэб хараа табилсахаяа Кремлиин съезднүүдэй ордондо суглараа һэмди. Би, юрын малшан буряад эхэнэр, иимэ ехэ эрхэтэй байһанаараа мүнөөшье омогорхо догби.

Арбан зургаатайхан эдир наһандаа һаалишан болоһон намтартайб. Дайнай һүүлшын жэл бэлэй. Тэрэ үеын малшадай ажалай хүндэ хүшэрые тухайлна бэзэт. Мори, сараар, тэргэ, шаргаар үбһэ хулпаяа үдэшэ, һүни зөөбэрилжэ байгаад, үнеэдээ һаадаг бэлэйлди. Малаймнай ашаг шэмэ ээлтэйхэн һэмнай даа.

Мүнөө ямар болоод байна гээшэб. Ехэнхи ажалаа трактор, машинын, оньһото техникын хүсөөр бүтээнэбди. Партиимнай XXVI съезд хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрые шууд түргэнөөр дээшэлүүлхэ гэһэн зорилгонуудые манай урда табяа. Энээние бэелүүлхын тула бүхы коллективүүд, хүн бүхэн оролдосотойгоор, харюусалгатайгаар даалгабарита хүдэлмэри хэхэ болоно.

Манай Ехэ-Цагаанай фермэдэ 11 коммунист хүдэлнэ. Фермын малшадай эбтэй зэтэй, үндэр бүтээсэтэй хүдэлмэридэ эдэнэр ехэ нүлөө үзүүлнэ гэжэ хэлэхэ байнаб. Түрэл партиингаа XXVI съездын хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаад һү абалгаар хоёр һарынгаа түсэбые февралиин 20-до бэелүүлжэ, шадаһан байнабди. Январь һарада 346 центнер һү һааха түсэбөө 542 центнертэ хүргөө һэмди. Февраль, март һаранuудай түсэб мүн лэ үлүүлэн дүүргээбди.

Үшөө декабрьһаа үдэртөө заатагүй гурба дахин һааха гурим нэбтэрүүлһэнэй ашаар, һаагдадаг үнеэн бүриһөө сүүдхэдэ 9—10 килограмм һү абадаг болообди. Манай фермэдэ малшад Лубсан-Цырен Бадмаев, Дмитрий Лубсанов, Сергей Гармажапов гэгшэдэй оролдолгоор халуун уһан таһалгаряагүй үгтэжэ байдаг. Тэжээл һайнаар бүйлүүлэгдана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Манайда дуршэлтэй һаалишад хүдэлдэг юм. Галина Чагдуровна Данзанова арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 200 центнерһээ дээшэ һү һаагаа һэн. Ажалай Улаан Тугай орденой кавалер Бадма-Ханда Цырендоржиевна Буянтуева мүн лэ түсэбөө нилээд үлүүлэн дүүргээд, мүнөө түрүүшүүлэй зэргэдэ ябаясана. Тиихэдэ һаалишад Р. А. Генинова, Г. Г. Бальжанова, Р. Х. Раднажапова гэгшэд энэ жэлэй гурба һарада һү абалгаар графигаа уридлажа ябана.

Арбан нэгэдэхи табан жэлые ехэ этигэл, найдалтайгаар угтанхайбди. Мүнөө үеын эрилтэдэ харюусамаар оньһожоруулагдаһан һү һаалиин шэнэ комплекс Ехэ-Цагаанда шулуугаар баригдажа эхилбэ. Эрхим һайн эрхэ байдалда хүдэлдэг болохомнай гээшэ.

Тэрэшэлэн ажалладаг эхэнэрнүүд болон эхэнүүдэй байдал бүри һайн болгохо гэһэн съездын шиидхэбэрие, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол ехэтэ һайшаанабди. Жэшээлхэдэ, би табан үхибүүтэй ажалша эхэ гээшэб. Үхиоүүдтэи бүлэнүүдтэ гүрэнэй зүгһөө үзүүлэгдэдэг туһаламжые ехэ болгохо шэнэ хэмжээнүүд, эхэнүүдэй амаралтые һунааха гэхэ мэтэ анхарал манай олон һаалишадай урма зоригые бадаруулна.

Парти, правительствамнай бидэнэр, ажалша эхэнэрнүүдэй байдал һуудал улам һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулжал байна. Би өөрыгөө ехэ жаргалтай, хуби заяатай хүн гээшэб гэжэ һанадагби. Ленинэй орденоор шагнагдааб, партиин XXIV съездын делегадаар, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадаар хоёр удаа һунгагдааб, республикын габьяата малшан гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэйб. Хүнэй хэлэн ажал заатагүй бодото ёһоороо сэгнэгдэхэ ёһотой. Би үшөө зол жаргалгай эхэ байһанаа мэдэрдэгби. Малшанай үхибүүд эрдэм мэргэжэлтэй болоо. Нэгэ басагамни шэлэй заводто инженерээр, нүгөөдэмни зоотехнигээр, хүбүүмни түмэр харгыда инженерээр хүдэлнэ.

Мал ажал — онсо шухала һалбари. Тэрэние түргөөр хүгжөөхэ талаар партиингаа XXVI съездын табиһан зорилгонуудые дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулхаб.

Д. ДАНЗАНОВА,
Сэлэнгын совхозой Ехэ-Цагаанай фермые даагша, КПСС-эй XXIV съездын делегат.
Сэлэнгын район.

УНШАГШЫН ҺАНАМЖА

ЭБ НАЙРАМДАЛЫЕ БЭХИЖҮҮЛЭЕ

КПСС-эй XXVI съездын боложо байгаа үедэ телевизор, радиогой дамжуулгануудые би тон анхаралтайгаар хаража, шагнажа гараа һэм. Түүхэтэ съездын хүдэлмэри тухай газетэнүүдтэ толилогдоһон материалнуудые мүн лэ ехэтэ һонирхон уншааб.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн ЦК-гай Тоосоото элидхэлые угаа ехэ анхаралтайгаар шагнааб, һүүлдэнь уншаашьеб. Юрэдөө амгалан тайбан байдалые сахиха гэжэ бүхы дэлхэйн арад түмэние уряалһан удха түгэлдэр энэ элидхэлые хүн бүхэн үнэн зүрхэнһөө дэмжэжэ байна.

Дайнай аюулые зайсуулха, уласхоорондын аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ зорилготой манай ороной ходоодо гаргажа байдаг хүсэлэл оролдолгые дахинаа элирхэйлэн, шухала шэнэ үүсхэлнүүдые совет гүрэнэй толгойлогшо дурадхаһан байна. Жэшээнь, дунда зэргын зайда табигдаха ракетно-ядерна шэнэ буу зэбсэгүүдые Европодо тараан тодхохо ябадалые зогсоохо талаар бэлэн байһанаа манай гүрэн мэдүүлбэ гээшэ. Ядерна дайнай аюулые уридшалан һэргылхэ зорилготой уласхоорондын хүндэ ехэтэй комитет байгуулха тухай, США-тай тодорхой хөөрэлдөөнүүдые үргэлжэлүүлхэ тухай. Алас-Дурнын зүгтэ бэе бэедээ этигэл найдабаритай байха асуудалаар бусад оронуудтай хөөрэлдөө хэхээр бэлэн байһан тухайгаа Советскэ Союз мэдүүлбэ.

КПСС-эй XXVI съездын үндэр трибунаһаа нүхэр Л. И. Брежневэй соносхоһон дурадхалнуудай уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые һуларуулха хэрэгтэ айхабтар ехэ нүлөө үзүүлхэ байһанда би этигэнэб, тэрэниень үнэн зүрхэнһөө дэмжэнэб.

Би Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадаа һэм. Дайнай гасалан зоболонгые өөрынгөө нюдөөр хараһан, бэеэрээ үзэһэн байнаб. Мүнөөшье «дайн» гэжэ үгэ дуулахадаа гү, али дай хэжэ наадажа байһан үхибүүдыешье харахадаа досоомни уйдхартай, муу болодог.

НАТО-гай удамаршад, Американ шэнэ захиргаанай тушаалтад совет үүсхэлнүүдтэ тодорхой харюу үгэнэгүй, шухали зарим дурадхалнуудыень буруушаана.

КПСС-эй XXVI съезд дээрэ баталагдаһан СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд бүхы дэлхэйн арадуудай амгалан байдалые хангаха гүн удхатай юм. Тиимэһээ баруун гүрэнүүдэй толгойлогшонор социалис оронуудтай эбэй ёһоор зэргэ оршон ажаһууха, харилсаа холбоогоо бүри үргэдхэхэ зорилготой тодорхой хэмжээнүүдые абаха тухай бодожо үзэхэ ёһотой гэһэн түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэн эрилтэ табина.

А. ХАМАГАНОВ,
Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеран.

АЖАЛАЙ, ПОЛИТИЧЕСКЭ ЕХЭ ДЭБЖЭЛТЭ

БЭШЭГҮҮДЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

КПСС-эй XXVI съездын материалнуудай гүнзэгы удхые хүн бүхэндэ ойлгуулжа үгэхэ талаар республикымнай партийна организацинуудта ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Партийна организацинуудай агитколлективүүдэй агитаторнууд, политинформаторнууд ажалшадай дунда уншалга, хөөрэлдөө үнгэргэнэ, элидхэлшэд, лекторнууд элидхэл, лекцинүүдые уншана, пропагандистнар полит-һургуули, кружок, семинарнуудта хэшээлнүүдые үнгэргэнэ. Газетымнай редакцида ажалшадһаа үдэр бүри орожо байһан бэшэгүүд энээние эли тодоор харуулна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Тихоновэй XXVI съезд дээрэ хэлэһэн элидхэлнүүдые колхознигуудта ойлгуулха, шэнжэлүүлхэ, тэдэние зүбшэн хэлсэхэ хүдэлмэри эмхидхэхэ, эрхилхэ зорилгоор Мухар-Шэбэрэй «Искра» колхозой партком арбан хүние томилоо. Тэдэнэр, тэрэ тоодо Социалис Ажалай Герой Е. В. Иванов, «Знание» бүлгэмэй гэшүүн А. И. Архипов болон бусад агитатор, политинформатор, лектор, элидхэлшэдые, гүүртэ, отара, фермэ, машинно-тракторна мастерскойдо эльгээжэ, ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулжа байна гэжэ В. Яковлев манай газетэдэ бэшэнэ.

Партиингаа съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые халуунаар дэмжэхынгээ хажуугаар, тэндэ табигдаһан зорилгонуудые дүүргэхын тула ямараар тэмсэжэ байһан тухай газетэдэмнай бэшэгшэд хөөрэнэ. Жэшээлхэдэ, Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой, КПСС-эй XXVI съездын делегат О. Сангадиева иигэжэ бэшэнэ:

Манай отарын хонишод һүүлэй гурбан жэлэй туршада зуун хонин бүриһөө 110—112 хурьга түлжүүлнэ. Энэ жэлдэ хурьгад мүн лэ һайнаар абтажа байна. Съездэ һууходамни «һанаагаа бү зобо, зууһаа — зуун хорин хурьгатай болохол байхабди» гэһэн телеграмма сугтаа хүдэлдэг нүхэдни эльгээгээ һэн. Москваһаа ерэхэдэмни, 300 гаран хурьгатай болоод байгаа. Мүнөө 500 гаран хурьгатай болоод байнабди, дала гаран хонин эхирлээ. Юрэдөө нүхэдэйнгөө телеграммаар элидхэһэн хэмжээндэ хүрэхэ гэжэ оролдожо байнабди.

Партиингаа XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсожо, Зэдын районой «Коммунизм» колхозой малшад гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн уялга абаа һэн. Абаһан уялгаяа тэдэнэр болзорһоонь урид дүүргээ. Энэ шухала хэрэгтэ Будажап Мандировтанай бүлэ хубитаяа ехээр оруулаа. 1980 оной эхээр тэдэндэ 100 гаран эрэ хашарагууд тушаагдажа үгтөө һэн. Оролдосотой бэрхэ малшадай тэдэнээ һайнаар харууһалжа, таргалуулһанай ашаар, гүрэндэ тушаагдаһан толгой бүриинь шэгнүүр 400 гаран килограмм татаа гэжэ хүдөө бэшэгшэ Д. Доржиев мэдээсээ.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 111 жэлэй ойдо зорюулагдан апрелиин 18-да үнгэргэгдэхэеэ байһан коммунис субботнигто бэлдэлгын ябаса тушаа бэшэгүүд газетымнай редакцида олоор ороно. Эхэ оронoймнай ниислэл Москва хотын ажалшадай гаргаһан үүсхэлые республикымнай хүн зоной нэгэн дуугаар дэмжэһые тэдэ бэшэгүүд гэршэлнэ.

«БАМтоннельстрой» управлениин 1-дэхи автобазын коллектив эрхим түрүү ажалаараа Буряадай участогай хүдэлмэришэдэй дунда мэдээжэ болоһоор үнинэй. Эдэнэр партиин XXVI съездэ зорюулан абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлһэн юм. Тус коллектив болохоёо байгаа коммунис субботнигто эдэбхитэйгээр хабаадахань. Габшагай ажалай энэ һайндэртэ 900 хүдэлмэришэд гараха, БАМ-ай барилгада хэрэгтэй 5 мянган тонно ашаан зөөгдэхөөр хараалагдана. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй жасада 7 мянган түхэриг мүнгэн оруулагдаха юм гэжэ В. Билименко бэшэнэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй гурбан һара үнгэршэбэ. Үнгэрһэн энэ саг соо республика доторнай промышленна, мал ажалай продукци үйлэдбэрилгэ ехэ болгохо талаар нилээд юумэн хэгдэбэшье, саашанхи зорилгонууднай тон ехэ. Хахад болон жэлэй түсэб, уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй. Энэ хэрэгтэ «Арбан нэгэдэхи табан жэлэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхын түлөө Бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоол ехэ үүргэ дүүргэхэ гээшэ. Тиимэһээ хото, хүдөөгэй ажалшадай парти, правительствынгаа тус тогтоолые ямараар угтаһан, тэдэнэй дунда социалис мүрысөөнэй хэр зэргээр дэлгэржэ байһан тухай бэшэжэ байхыень хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдээ газетымнай редакци уряална.

Хүдөөгэй ажалшадай урда тон харюусалгатай саг ерээд байна. Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, абаһан түл түрэсэеэ гээлтэ хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ, ногоон дээрэ гаргаха гээшэ шухалын шухала. Мүнөө олонхи ажахынуудта тэжээл бага үлэнхэй. Тиимэһээ малшад өөһэдтөө байгаа арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэн, бүхы хүсэ шадалаа гамнангүй адууһа малаа гарзада оруулхагүйһөө гадна, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ зорилготой. Тиигээгүй һаа, мал ажалай продукци абаха, гүрэндэ худалдаха түсэб амжалтатайгаар дүүргэлгэ хүндэшэг болохо гээшэ.

Хабарай тарилгын хүдэлмэри ойртошобо. Ажахын-политическэ энэ кампани эмхитэйгээр, богони болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ гээшэ тон шухала. Тиихэдэ, КПСС-эй обком, республикымнай Министрнүүдэй Совет байгша оной мартын 20-һоо майн 20 хүрэтэр тарялан, сабшалан ба бэлшээриин үрэжэл дээшэлүүлхэ, баян ургасын найдамтай үндэһэ һуури табиха хүдэлмэрие габшагайгаар ябуулха хоёр һара соносхохо гэһэн тогтоол абаа. Эдэ бүгэдэ тухай газетэмнай номер бүхэндөө дэлгэрэнгыгээр бэшэхэ байна. Тиихэдээ хүндэтэ уншагшаднай, эдэбхитэднай манда ехэ туһа хүргэхэ бээз гэжэ найданабди.

Ажалшадай түсэб, уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ, тэдэние коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, ажабайдалынь бүри һайн болгохо хэрэгтэ соёлой, худалдаа наймаанай, медицинын, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха албан зургаануудай үүргэ тон ехэ. Тиимэһээ эдэнэй ямараар хүдэлжэ, арад зоние хангажа байһан тухай газетымнай редакцида ходо бэшэжэ байхыетнай, хүндэтэ нүхэд, барандатнай хананабди.

«Түбэй ба нютагай газетэнүүдэй, журналнуудай, радио болон телевидениин редакцинууд бэшэгүүдэй талаар ябуулдаг хүдэлмэреэ һайжаруулха, хэрэгтэйень ходо толилхо, хаража үзэлгын үрэ дүнгүүд тухай ходо мэдээсэдэг, бэшэгүүдэй шэнжэлгэнүүдээр хэмжээ абахынь тула зохихо зургаанuудта эльгээдэг байха зэргэтэй. Бэшэгүүд дотор табигдаһан асуудалнуудта харюу үгэхын тула партийна, совет болон ажахын хүтэлбэрилэгшэдые эдэбхитэйгээр хабаадуулха...» гэжэ «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр, ажалшадай бэшэгүүд болон дурадхалнуудай талаар ябуулагдадаг хүдэлмэри саашадань улам һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» энэ үдэрнүүдтэ хэблэлдэ толилогдоһон КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо хэлэгдэнэ. Энэ талаар манай газетын редакцида бодото хэмжээнүүд абтаха.

«БУРЯАД ҮНЭН» газетэдэ бэшэһэнэй һүүлээр

„ТЭСЭМГЭЙГЭЭР ХҮЛЕЭНЭБДИ“

Иимэ гаршагтай Б. Будаевай бэшэг байгша оной февралиин 7-до манай газетэдэ толилогдоо һэн. 1978 ондо Захааминай районой Енгорбой тосхондо сэнхир экран яларжа, нютагаймнай хүн зонине ехээр баярлуулаа һэн. Теэд энэ баярнай үнишье үргэлжэлөөгүй. Нэгэ жэл тухай тэрэмнай харуулаад, хадын саагуур ороһон үдэшын нарандал үгы болошоо бэлэй. Районой хэлхээ холбооной, колхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдтэ хандабашье һаамнай, телевизорнүүднай харуулаагүй. Тэдэнэйнгээ харуулхые тэсэмгэйгээр хүлеэнэбди гэжэ тэндэ хэлэгдэһэн байгаа.

Арадай депутадуудай Захааминай районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. Л. Гатапов газетымнай редакцида иимэ харюу эльгээбэ.

«Танай газетэдэ толилогдоһон бэшэг соо дурсагдаһан баримтанууд зүб байна. Енгорбой тосхондо телетранслятор барилга Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын 1981 оной түсэбтэ оронхой».

ВЕТЕРАН

Манай Буряад ороной хүбүүн Георгий Игнатьевич Бессоновой алба хэжэ байһан минометно полк 1941 оной хүндэ хүшэр жэлдэ Эхэ оронoйнгоо түб Москва хотые фашис булимтарагшадһаа хамгаалхаяа Алас-Дурнаһаа эльгээгдээ һэн. Тус полк генерал Беловой командалжа байһан морин сэрэгтэй нэгэдэжэ, партизануудтай хамта харата дайсадые сохижо эхилээ һэн. Тиихэдэ Г. И. Бессоновой миномет нилээд олон фашистнуудые, техникэ үгы хэһэн байха.

Георгий Игнатьевичай ябаһан харгы ута. Тэрэ Московско, Тульска областьнуудай газарые, Смоленск, Киев, Минск, Житомир хотонуудые, Югослави болон Чехословакиие сүлөөлэлсэһэн, Днепр болон бусад томо мүрэнүүдые гаталһан байха юм. Дайшалхы габьяатай байһанайнгаа түлөө Улаан Одоной, Алдар Солын хоёр орденуудаар ба хэдэн медальнуудаар шагнагдаһан.

1973 ондо тэрэ пенсидэ гараа. Тиигэбшье дайнай болон ажалай ветеран амархам гэжэ гараа тэбэреэд һуунагүй. Мүнөө Гусиноозёрскын ГРЭС-тэ слесареэр хүдэлнэ. Тэрэнэй гурбан хүбүүд сэрэгэй алба үнэн сэхээр дүүргээд, республикынгаа промышленна предгриятинуудта жэшээтэ һайнаар ажаллажа байнад.

Е. ГЕРАСИМОВА.

ГРАМПЛАСТИНКА ҮГЫ Л!

Нютагаймни минии үнинэй танил, наһажаалшаг хүн ерээд, манайда хонон үнжэн байжа, ниислэл Улаан-Үдэ хотын гоё һайхание үзэжэ һонирхобо. Музейнүүдтэ ороо, буряад театр хараа, магазинуудаар ябаа.

—Үнихэнэй эндэ ерээгүй байгааб. Түрэл городоймнай үнгэ шарай яаһан түргэн хубилна гээшэб! Мяханай комбинат, шэлэй завод, авиазавод, Буряадай гигант гэжэ нэрлэдэг ЛВРЗ—эдэ бүгэдэ минии мэдэдэг урдын предприятинууд. Теэд мүнөө тэдэнээ тэндэ байдаг һэн гээд ябахадаа олохогүй байгааб. Урдань эндэ, тэндэ эли харагдажа байдаг эдэ заводуудта заоһаргүй залгажа бариһан олон шэнэ үйлэдбэриин предприятинууд—нарин сэмбын комбинат, мебель бүтээлгын ба модо болбосоруулдаг комбинат, прибор бүтээлгын завод, барилгын хэрэгсэлнүүдые гаргадаг заводууд, бусад тоо томшогүй олон томо предприяти бии болоо юм байна. Соёл болбосоролой эмхи зургаанууд, театрнууд, кинотеатрнууд, Соёлой ордонууд, дунда, дээдэ һургуулинууд тооложе барагдашагүй ха юм.

Улаан-Үдэ городто үнинэй һуудаг би тэрэ нүхэрэйнгөө хөөрөө һонирхон, шагнааб. Ажаглаад үзэхэдэм, түрэл хотынгоо үргэн ехэ болоһые обёорхоһоо бэшые, олон һонин хубилалтануудые ойлгодоггүй байһандаа голхорон, бэеэ шүүмжэлжэ байгааб. Энэ үбгэжөөл нүхэрни—тон хурса нюдэтэй, һонор шэхэтэй, хурдан ухаатай, хараһан үзэһэнөө һонирхолтойгоор хөөрэжэ шададаг хүн.

—Өөртөө хэрэгтэй бага-сага юумэ худалдажа абааб, — гэжэ тэрэ нүхэрни хөөрэнэ. — Буряад номуудые оложо абааб. Шэнэ радиолотой болооб. Харин буряад дуу, хүгжэм бэшэһэн грампластинка бэдэрээд олоогүйб,—гэжэ гомдолтойгоор мэдүүлнэ.

Хүдөө нютагһаа ерэһэн үбгэжөөл хүнэй гомдолыень дахажа, гэртээ байһан хуушан буряад дуунай грампластинкануудые үгэжэ ябуулбаб. Тиигээд нүхэрни олдохо юумые олоогүй гү даа гэжэ өөрөө магазинуудаар зорюута ябажа, буряад дуунай грампластинкануудые бэдэрээб.

Грампластинкануудые, хүгжэмэй хэрэгсэлнүүдые наймаалдаг тусхай магазин Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсэдэ байна. Тэндэ ороод, немец, англи, испан ба бусад олон хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн грампластинканууд ярябта байха юм. Харин буряад дуу, хүгжэм бэшээтэй грампластинка нэгэншье үгы.

—Буряад дуунай пластинканууд үнинэй ерэдэггүйл, — гэжэ наймаалагша эхэнэр хэлэнэ.

—Юундэ үгы юм,— гэжэ асуухадам, тэрэ эхэнэр урлаа дурбиилгаад, тархяа хазайлган, хоёр далаа хабшаба.

Мүн хото соогуурхи томо магазинуудта баһал тиимэ байна. Буряад дуу, хүгжэм буулгаһан грампластинкануудай үгы байдаг ушарые соёлой болон худалдаа наймаанай зургаануудһаа асуумаар хаш даа.

Буряад арадай зохёолшод, хүгжэмшэдэй бэшэһэн дуунуудые Буряадаймнай суута дуушад СССР-эй арадай артист Лхасаран Линховоиной, габьяата дуушад Чимита Шанюшкина, Дугаржаб Дашиев, Ким Базарсадаев болон бусадай дуулахые аярхан шагнаха дуратгүй хэн байха бэлэй.

Д. ЦЫБЕНОВ,
пенсионер.

Нина Кирилловна Коноваленкова (зураг дээрэ) гушаад жэлэй туршада республиканска больницын терапевтическэ отделенидэ сестрагаар хүдэлдэг юм. Тэрэ хүнэй элүүр энхые хамгаалха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулна, баян дүршэлөө залуушуулда дамжуулан үгэнэ. Тиимэл хадаа ажалшадай дунда хүндэтэй болонхой. Мүн Хүндэлэлэй хэдэн грамотануудаар шагнагдаһан, коммунис ажалай ударник гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн.

А. ШУЛУНОВОЙ фото.

УНШАГШЫН ҺАНАМЖА

ДАЙН ХЭНДЭШЬЕ ХЭРЭГГҮЙ

КПСС-эй XXVI съездын боложо байһан үдэрнүүдтэ манай бүхы анхарал Кремлиин Съезднүүдэй ордондо хандуулагданхай байгаа. Эндэ гансашье совет хүнүүдэй бэшэ, мүн бүхы хүн түрэлтэнэй ерээдүйдэ һайн һайхан жаргалта ажабайдал мандуулха тушаа асуудал зүбшэн хэлсэгдээ бшуу.

Би өөрөө наяа хүрэһэн, нарбаа сайһан хүн гээшэб. Энэ наһан соогоо юу хараа, үзөөгүйбиб даа! Тэрэл ерээдүйн жаргалта байдалай түлөө оролдожо, тэмсэлэй дүлэн, эршэтэ ажалай охин соогуур бүхы наһамни үнгэрбэ гээ һаа, алдуу болохогүй байна. Таби гаран жэлдэ коммунистын үндэр нэрэ зэргые арюун сэбэрээр абажа ябанаб. Парти маанадые хододоо һаруул һайхан замаар, ерээдүй тээшэ дахуулжа ябадаг байгаа, ябанашье.

Түрүүшын коммунистнуудтай хамта түрэл нютагтаа колхоз эдэбхитэйгээр байгуулалсажа, социализмын илан мандахын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулаа һэмди. Тиигэжэ байтарнай, гал дүлөөр соробхилһон дайн эхилээ. Би тэрэ дайнда хабаадалсажа, шуһаяа адхааб. Дайнай долоон шархын сараа бэедэмни үлэнхэй. Нэгэ дахин хүндэ контузи абааб.

Дайн гээшэ һайтай юумэн бэшэ. Хэды олон нүхэдни тэндэ унааб даа, һанахадаа досоом хара бууна. Элдэб үндэһэ яһанай эрхим һайн хүбүүд һэн! Тэдэнэр булта амиды ябабал, хэды ехэ юумэ хэхэ, хэды ута зам дабаха һэм. Теэд тэдэнэр дайнһаа бусаагүй, хэтэ мүнхэдөө тэндээ үлөө. Дайнай боложо байһан газарта үхэл зоболондо дайрагдаһан үхибүүдые, үндэр наһатайшуулые, эхэнэрнүүдые харахада хэсүүл байгша һэн. Дайнай аюулые хүн бү үзэһэй, хараһай гэжэ һанагша бэлэйб.

Москвада, Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо зарлагдаһан совет коммунистнуудай дээдын хуралдаан дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ, буу зэбсэг ехээр гаргалгые болюулха тушаа нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнүүдые уншахадаа зүрхэ сэдьхэлни урма баяраар халина. Дэлхэймнай хүн түрэлтэн гансахан лэ ха юм даа. Теэд мүнөөнэй дайн дэлхэй дээрэ хэниинешье минии орхихогүй. Тиимэһээ дайн хэндэшье хэрэггүй!

М. ЗОМОНОВ,
1928 онһоо партиин гэшүүн, Улаан Одоной, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай II шатын ордентэ.
Түнхэнэй район.

ХЭЗЭЭ НЭЭГДЭХЭБ?

Захааминай районой Хамниин совхозой түб болохо Хамни тосхондо хэдэн зуугаад үрхэтэ айл ажаһуудаг. Эндэ сомоной Совет, медицинскэ пункт, дунда һургуули болон бусад эмхи зургаанууд бии. Тиихэдэ Бүргэ, Хуртага тосхонуудай отделенинүүдһээ совхозой түбтэ хүнүүд үдэр бүри олоор ерэдэг, ондоо тээһээшье ерэһэн барилгашадшье үсөөн бэшэ. Теэд эдэнэрэй аятай һуужа эдеэлхэ столовын эндэ үгы байдагынь харамтай.

Хэдэн жэлэй урда тус тосхондо ниитын эдеэ хоолой «Бар» гэдэг нээгдэһэн юм. Оролдосотой наймаалагшадай хүдэлхэдэ, тэндэ амтатай бууза, халуун шүлэн, пивэ гэхэ мэтэ ходо байдаг һэн. Харин тэдэнэй амаралтада гарахада, дайралдаһан лэ хүнүүдые табиһаниинь муугаар хүдэлжэ, үри шэри ехээр хээ. Тиигээд лэ уданшьегүи «Барнай» хаагдашоо бэлэй.

Тэрэ гэһээр нилээд саг үнгэрөө. «Баршье» байхагүй, юрын столовошье бии болгогдоногүй. Тэдэние нээхэ гээ һаа, байрануудшье бии, тосхоной ажалшадһаа мяха, һү, овощ, хартаабха болон бусад продукци худалдан абаха арга бии. Гансал манай эндэхи худалдаа наймаанай организациин хүтэлбэрилэгшэд энэ хэрэгтэ һанаагаа табинагүй, столово нээхын түлөө оролдоногүй. Ажалшадай эрилтэ хангаха талаар КПСС-эй XXVI съездын эрилтэтэй энэмнай яашье тааранагүй гээшэ ха гэжэ һанагдана.

С. ЦЫБЕНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Нютаг нютагай hонин

«ЭЛҺЭТЭ ВЕНЕЦИДЭ»

«Элһэтэ Венеци» гэжэ үни холо сагһаа Хяагта хото нэрлэгдэдэг байһан түүхэтэй. Харин мүнөө иимэ нэрэтэй авторалли үнгэргэгдэдэг болонхой. Һаяхана Хяагтын, Улаан-Үдын автопредприятинуудай эрхим жолоошод энэ шанда хүртэхын түлөө мүрысэһэн байна. Хяагта — Наушки — Хяагтын-Адаг — Ехэ-Нута — Хираанай-Адаг — Хяагта гэһэн замаар жолоошод дабшаба.

Харгынь сэхэ, тэгшэ бэшэ. Харин зорюута хараалагдаһан һаалта, бэрхэшээлнүүдые дабажа, хүнгэн автомобильнуудые жолоологшодой дундаһаа А. В. Ветерельников Ю. М. Верзунов штурмантай, ашаанай машина жолоодогшодой дундаһаа В. Г. Доржиев Г. А. Ваганов штурмантай эрхимлэбэ. Улаан-Үдын 3-дахи хүн зөөдэг автопредприятиин жолоошод «Элһэтэ Венециин» кубок абаба. Хяагтын авто-заһабарилгын предприятиин, эндэхи ДОСААФ-ай авто-һургуулиинхид удаадахи һууринуудые эзэлээ.

Н. НАМСАРАЕВ.

Таксимо бодхоолсоно

Нёдондо БАМ мордоһон «Комсомолец Бурятии» отрядай гэшүүд Н. Г. Ивашовагай хүтэлбэри доро штукатур-шэрдэгшэдэй бригада болгон бүридхэгдөө һэн. Мүнөө тэдэнэр Таксимо һууриниие бодхоолсодог, байшан гэрнүүдэй дотоодо талые шэмэглэн гоёодог юм. Барилга-хабсаралгын 670-дахи поездын коллективэй бүридэлдэ оролсодог эдэ басагаднай нилээд лэ хүндэ хүшэр ажал хэжэ, ямаршье эрэшүүлһээ дутуугүй уялга даабаринуудаа сүм дүүргэдэг.

Гэхэтэй хамта гол хүдэлмэриһөө гадуур ондоошье ажал хэлсэдэг байха юм. Һаяэдэнэр модо отолжо байһан участогта бригадаараа ошожо, ойн талмайнуудые гэшүүһэнһээ, үлэгдэл модонһоо сэбэрлээ. Юрэл, шухала энэ барилга дээрэ хүдэлхэдөө, бэрхэшээлнүүдые дабажа, уян нарин гарнуудаараа бар хүсэнэй, ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэжэ һураа гэшэ ааб даа.

Бүхэ нойртоо абтаһан тайгые һэргээжэ, хүн зоной ажаһуухаар томо һаруул байшан гэрнүүдые бодхоолсожо байһан Надежда Сумакова, Надежда Осокина, Альбина Дамбаева, Нина Старосетская гэгшэд комсомол нэрэсэ нэрлүүлэн, солоёо дурдуулан ябанал. Уданшьегүй эдэ гэрнүүдтэ нүүжэ түбхинэгшэд барилгашадта баяр баясхалан хүргэхэл.

Баунтын район. **А. ЦЫРЕНОВ.**

СЭДЬХЭЛЭЭРЭЭ ШЭЛЭҺЭН МЭРГЭЖЭЛНИ

Би түрүүшынгээ педпрактика нютагтаа, Захааминай районой Утаатын дунда һургуулида гараа б. Энэ туршалгаяа ехэ амжалтатай һайнаар үнгэргөөб гэжэ хэлэхэ хүсэлтэйб.

Энэ амжалтадам һургуулиин буряад хэлэ, литературын багшанар — Аюша Жапович Доноев, Хандажап Очировна Хартаева гол хубитаяа оруулалсаа гээшэ.

Һургуулида һураха үедөө шабинь ябаһан би мүнөө Аюша Жаповичай даадаг 6-дахи классайнь һурагшадтай хэшээлнүүдые үнгэргөөб. Хэшээлнүүдые бэлдэлгэдэ, үнгэргэлгэдэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ, классһаа гадуур хэхэ хэмжээ ябуулгадамни эдэ хоёр багшанар ехэ туһалһан, зүбшэл, заабаринуудые үгэһэн байха юм.

Үхибүүдтэ үнэн сэхээр хандаха, үргэн дэлисэтэйгээр зүрхэ сээжэеэ сэлин үгэхэ гээшэ тон харюусалгатайшье, хүндэ хүшэршье, мүн дэмбэрэлтэй һайхан хэрэг гээшэ ааб даа. Эгээл иимээр, коммунис үзэл бодолтойгоор хүүгэдые хүмүүжүүлхэ зорилго урдаа табяад, Хандажап Очировна Аюша Жапович хоёр хорёод жэлэй туршада һургуулида хүдэлжэ, баян дүй дүршэлтэй болоһон гээшэ. Эдэнэрэй анхарал, оролдолго хадаа миниии мэргэжэлээ лаб зүбөөр шэлээ гээшэ гүб гэһэн бодолыемни үшөө дахин баталжа, саашанхи замыемни үргэдхөө гэхэдэ алдуугүй.

Энэ һургуули анхан найман жэлэй байһанаа, хоёр жэлэй урда тээ дунда һургуули болгогдон хубилгагдаһан байна. Һургуулиин байшан томо, һаруул, ариг сэбэр. Эндэ хамта дээрээ 250-яад һурагшад һурана, тэдэнэй 70 гаранинь һургуулиин дэргэдэхи интернадта байдаг. Буряад хэлэнэй кабинет методическа материалаар, харуулан ойлгуулгын зүйлнүүдээр баян. Уран зохёолшодой дүрэ зурагууд, буряад арадай аман зохёолой абдарһаа абтаһан сэсэн мэргэн үгэнүүд, мүн һурагшадай зурагууд, зохёолнууд энэ кабинедэй шэмэглэлынь болоно. Тиихэдэ һурагшадай гараар бүтээгдэһэн олон тоото альбомууд, планшедүүд бии. Зураг бүхэндэнь тааруу зохидоор шүлэгүүд зохёогдонхой.

Эдэ бүгэдэ хадаа һургуулиин дэргэдэ хүдэлдэг «Таба сагаан» гэһэн кружогойхидой хүдэлмэриин дүн болоно. Түрэл хэлэеэ һайнаар мэдэхэһээ гадна, тэрэнээ гүнзэгыгөөр шудалха зорилготой хори гаран хүбүүд, басагад кружогто хабаададаг. Сталина Самбуева, Людмила Бадмаева, Бэлла Жалсараева, Света Цыденжапова, Вика Бальжанова, Баярма Бальжанова, Альбина Абидуева, Валя Самбуева болон бусад өөһэдөө уран гоёор шүлэгүүдые бэшэжэ туршадаг, тэдэнэй шүлэгүүд хаһын газетэдэ хододоо гарадаг, олоной һайшаалда хүртэдэг байха юм. Энэ кружогто гүүрһаяа туршажа эхилэгшэдһээ гадна, уран зурагта дуратайшуул олон. Нэрлэбэл, Борис Базаров, Баир Жапов, Баир Цыденов, Борис Цыденов, бусадшье болоно. Игэжэ һурагшадтай харилсаа холбоо байгуулжа, тэдэнэй буряад хэлэеэ хэзээдэшье шудалха, аянга нугалбаринень мартангүй, нангинаар сэдьхэлдээ хадуужа ябаха гэһэн эрмэлзэлынь ехэтэ һайшаагааб, педпрактикынгаа үедэ ерээдүйнгөө мэргэжэлые зүб шэлэһэнээ ойлгооб.

Х. ДОРЖИЕВА,
БГПИ-гэй студентка.
Захааминай район.

АЛДАРТА ОЙДО ЗОРЮУЛНА

Улаан-Үдын Железнодорожно районой пионернүүдэй байшангай хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлээр эндэхи һургуулинуудта ленинскэ һара үнгэргэгдэнэ. Алдар габьяатанай нэрэ солые мүнхэлхөөр оролдоһон эдиршүүд «Партиин үнэн сэхэ хүбүүд» гэһэн шэнжэлгэ-бэдэрэлгын хүдэлмэри мүнөө эдэбхитэйгээр ябуулна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда баатаршалга гаргаһан коммунистнууд, мүн партиин зэргэдэ һаял жагсаад, үнэн сэхэ ажалаараа алдаршаһан хүнүүд тухай материалнууд суглуулагдана, альбом болон планшедүүд бүридхэгдэнэ.

Энэ харюусалгата хэрэгтэ һурагшад ехэл харюусалгатайгаар хандажа, үнэн зүрхэнһөө оролдоно гэжэ тэмдэглэмээр. Жэшээлхэдэ, 14-дэхи һургуулиин пионернүүд багша мэргэжэлтэй коммунистнууд тухай радио-дамжуулгануудые эмхидхэһэн байна. Мүн лэ 6-дахи интернат һургуулиин, 39-дэхи, 1-дэхи республиканска интернат һургуулиин түлөөлэгшэд энэ хэмжээ ябуулгада олоороо хабаадалсажа, тусхай комиссиин урда тоособо. Байшангай методистнар Л. И. Давыдова, Т. Л. Говорина гэгшэд кружогуудта ябалсагшадай эдэбхи үүсхэлые бадаргажа, методическа туһаламжа үзүүлнэ.

Һарын дүүрэхэлээр, патриотическа темэдэ зорюулагдаһан хэмжээ ябуулгын дүнгүүд гаргагдаха юм.

Г. ТУРТУЕВА.

АНГУУШАД ОЛЗОТОЙ

Үнгэрөөшэ үбэл хүйтэн байжа, Түнхэнэй районда хэрмэн үсөөн байба. Тиигэбэшье эндэхи коопзверопромхозой хори гаран ангуушад яһала олзотой ойһоо бусажа ерээд, лимидэй ёһоор хүргэгдэһэн түсэбөө булта дүүргэбэ. Үниинэй ангуушан М. Л. Подлосинский булганай 25, хэрмэнэй 58, шэлүүһэнэй 1 арһа, хүдэрын 3 үнгэлөө тушаагаа. Тиихэдэ нүгөөдэ дүршэл ехэтэй ангуушан Н. Б. Зурбаев гансаараа 10 булга, 40 хэрмэ, хоёр хүдэрэ гэхэ мэтэ олзотой бусажа ерээ һэн. Игэжэ тэдэнэр урда жэлэйхидээ орходоо нилээд ехэ олзотой бусаһан байна.

1980 оной дүнгүүдээр социалис мүрысөөндэ илагшын тэмдэгтэ хүртэһэн ангуушан С. Н. Нефедьев хэрмэнэй хэды хоморшье һаань, 124 хэрмэ баряа. Ондоо үнэтэ ан гэхэдэ, тэрэ 3 булга, 3 үен, хүдэрын 3 үнгэлөө асаржа тушаагаа. Мүн лэ эрхим ангуушадай нэгэн Д. Д. Буртигаров 10 булгатай, 30 хэрмэтэй, хүдэрын 2 үнгэлөө олзотой тайгаһаа бусаһан байна.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

Улаан-Үдын 14-дэхи дунда һургуулида һурагшадые ажалда дуратайгаар һургаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Энэ һургуулиин басагад оёжо, эсхэжэ, гоё һайхан хубсаһанай түхэл бэлдэжэ, угалзатуулан оёжо һурана. Басагад өөһэдынгөө һүөэлгэн ухаагаар моодо һанажа, тэрээгээрээ хэб хээд, хубсаһа оёдог болонхой. Мүн гоё һайхан сэсэгүүдые хубсаһан дээрэ угалзатуулан оёдог.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын 14-дэхи һургуулиин багша Н. В. Колотыгина ажалай хэшээлдэ.

П. Бурмакинай фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Партиин найдамтай халаан» — түрүү бэшэг. Апрелиин 18-да — Коммунис субботник» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Газарай үрэжэл улам дээшэлүүлэе. «Зорилгонуудаа һаял хараална» — А. Карташовой статья. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд. Нютаг нютагай һонинной дээжэ.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Ажал хэрэг һайн мэдэхэ байһанай эрхэ байдал» — С. Ивановагай хэһэн тэмдэглэлнүүд. Улаан-Үдын Железнодорожно районой партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэһээ. «Газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ». «Үтэгжүүлгэ хэм соонь оруулха» — В. Фоминой статья. Соведүүдэй хүдэлмэри. «Сагтай алхамаа жэгдэлэн» — Г. Елизовэй статья. «Агууехэ үүсхэлэй эстафетэ» — ТАСС-ай фото-мэдээсэл.

Гурбадахи хуудаһанда. «Ленинизм — революционно тэмсэлэй, байгуулалтын болон эб найрамдалай туг» — тематическа хуудаһан.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Районно газетэнүүд юун тухай бэшэнэб?» — мэдээсэлнүүд. Спортын һонин. Хилын саанаһаа. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

Спорт

Зүүн Сибириин технологическа институдай студент, спортын мастерта кандидат Сокто Намжилов һүүлэй жэлнүүдтэ шатараар ехэ амжалта, илалта түйлаһан. Тэрэ республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Тиихэдэ Сокто бүхэроссиин, бүхэсоюзна мүрысөөнүүдтэ хабаадалсана. «Буревестник» бүлгэмэй түбэй соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө энэ үбэл болоһон мүрысөөндэ хабаадахадаа, 60 гаран хүн сооһоо дүрбэдэхи һуури эзэлээ һэн. Мүнөө тэрэ РСФСР-эй студентнэрэй командын бүридэлдэ орожо, Москва шадархи Подольск хотодо мүрысэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Намжилов.

В. ПЛУТТЫН фото.

БОКС

ҮШӨӨ НЭГЭ МАСТЕР

Совет суута боксёр, Олимпиин наадانай чемпион, спортын габьяата мастер Валерий Попенченкын дурасхаалда зорюулагдаһан бүхэсоюзна мүрысөөн Магаданда боложо, Москвагай, Грузиин, Латвиин, Литвагай, РСФСР-эй олон хото городуудай 170 гаран арһан бөөлэйн шадабаритад хабаадаһан байна.

Манай республикын хэдэн боксёр энэ мүрысөөндэ хабаадажа, хаба шадалаа туршаһан байха юм. Буряадай хүдөө ажахын институдай хоёрдохи курсын студент спортын мастерта кандидат Данзан Цыренов эндэ 51 килограммай шэгнүүртэ рингдэ гаража тулалдахадаа, ехэ амжалта туйлаба. Тэрэ бүхы дүрбэн уулзалгадаа илажа, түрүү һуури эзэлхэһээ гадна, СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргэээ. Игэжэ спортын үшөө нэгэ мастер нэмэбэ!

Буряадай багшанарай институдай нэгэдэхи курсын студент 18-тай Афанасий Иванов гурбадахи һуури эзэлжэ, бронзо медаляар шагнагдаһан байна. Энэнь иимэ ехэ мүрысөөндэ түрүүшынхеэ хабаадаһан эдир хүбүүнэй ехэ амжалта гээшэ.

А. АТАРХАНОВ,
мүрысөөнэй судья,
РСФСР-эй габьяата тренер.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» апрелиин 11-дэ үнгэргэгдэһэн 15-дахи тираж:

«49-һөө 6-ень тааха»: 5 (дүрэ буляалдаагын барилдаан), 14 (академическэ һэлюурдэлгэ), 29 (стендовэ буудалга), 31 (фехтовани), 34 (ногоон дээрэ наадагдадаг хоккей), 35 (шайбатай хоккей).

«36-һаа 5-ень тааха»: 11 (волейбол), 12 (гимнастика), 15 (байдарка ба каноэгээр һэлюурдэлгэ), 20 (далбагата онгосо), 33 (футбол).

(ТАСС).

Москваһаа мэдээсэнэ:

«АРАДАЙ БААТАРШАЛГА»

Иимэ гэршэгтай, үнгэтэ зурагуудтай ном «Политиздат» хэблэлээр барлагдан гараба. Совет арадай Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда харуулһан габьяа баатаршалга тухай түүхэ шэнжэлэгшэдэй, журналистнуудай дурсалганууд һонирхолтой. СССР-эй газар дайдада, мүн Польшо, Румыни, Болгари, Югослави, Бельги гүрэнүүдтэ сэрэгшэдэй габьяае мүнхэлхөөр бодхоогдоһон хүшөөнүүд тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэгдэнхэй.

Тиихэдэ Буряад ороной дайшалхы намтар гэршэлһэн баримта жэшээнүүд уншагшадай анхарал татаха аабза. Улаан-Үдэ хотодо «Буряадай сэрэгшэдтэ» гэһэн һүр жабхаланта хүшөөгэй яажа зохёогдон табигдаһан тухай хөөрэгдэнэ.

ШЭНЭ ГРАМ-ПЛАСТИНКАНУУД

«Мелодия» гэһэн грампластинкануудай Бүхэсоюзна фирмын коллектив һара бүриингөө түсэбые үлүүлэн дүүргэдэг. Совет ба хилын саанахи гүрэнүүдэй композиторнуудай зохёоһон хүгжэм, суута дуушадай гүйсэдхэлэн дуунууд, уран гоё уншалганууд мянгаһан дээрэ бэшэгдэһэн, грампластинканууд болон бүтээн гаргагдаһан байха юм.

Поэзидэ дуратайшуул «Буряадай поэдууд өөһэдынгөө шүлэгүүдые уншана» гэһэн хоёр шэнэ грампластинка гаргаһан ушар тон баяртай ёһотой. Мэдээжэ поэдууд Николай Дамдинов, Цырен-Дулма Дондокова, Алексей Бадаев, Солбон Ангабаев гэгшэдэй шүлэгүүдээ уншахынь шагнахада, аятайхан гээшэ. Буряад арадай үндэһэн соёлой хүгжэн үргэһые гэршэлһэн грампластинканууд «Мелодия» фирмын хүдэлмэрилэгшэдэй оролдолго үүсхэлэн үрэ мүн.

Л. АЛЕНКИН.

ТАСС АПН ХИЛЫН СААНАҺАА

УУЛЗАЛГА ЗАБҺАРЛАХАНЬ

МАДРИД. Уулзалгада хабаадажа байһан хэдэ хэдэн гүрэнүүдэй делегацинуудай толгойлогшонор зүблөөнэй хүдэлмэриин даб дээрэхи дүнгүүдые пленарна заседани дээрээ согсолон гаргаа.

Сэрэгэй талаар өөһэдөөл булюу болохо гэжэ баруун тээхи зарим делегацинуудай оролдоһонһоо шалтагаалан, хүдэлмэридэнь һаад тойбонуудай ушарбашье, Мадридтахи уулзалгын хэрэг зарим тэды заһаран, шууд замдаа орохошуу болоо. Европодохи сэрэгэй талаар шахардуу байдал һулаpуулгын, буу зэбсэгүүдые хуряалгын асуудалаар конференци зарлаха шухала болоһые мүнөө нэгэшье делегаци буруушаахаяа болинхой, экономическа, эрдэм болон техникын, гуманитарна харилсаа холбоонойасуудалнуудаар баримталдаг хараа бодолнууд ойротонги, — гэжэ СССР-эй делегациин толгойлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Л. Ф. Ильичев тэмдэглэбэ.

СРР-эй делегат И. Датку шахардуу байдалай һуларалга үргэлжэлүүлхын түлэ Мадридай уулзалга хэрэглэхые уряалаа.

Бельгиин түлөөлэгшэ Р. Лион үгэ хэлэхэдээ, Мадридтахи уулзалгын хүдэлмэридэ зарим тэды зүблэрэлгын түйлагдаһые тэмдэглэжэ болохо, гэбэшье энэмнай хизаарлагдамал шэнжэтэй байна. Шахардуу байдал һуларуулхын хэрэг үргэлжэлүүлхэ шухала гэбэ.

Уулзалгын дүн болохо документ бэлдэлгын мүнөөнэй шатада сахихаар хараалагдаһан гуримые эбдэн, Америкын түлөөлэгшэ Түгэсхэлэй актын дүүргэлтэ тухай асуудал дахин зүбшэн хэлсэхэ шухала гэһэн шалтаг дурдаад, социалис оронуудые баһа дахин хардаха гүрдэхэ, дотоодынь хэрэгүүдтэ хамаарха һэдэлгэ гаргаба.

Энэ харата һэдэлгэдэ СССР-эй, ПНР-эй, ВНР-эй делегацинууд үндэһэ баримта түгэс, шанга харюу үгөө.

Пленарна заседаниин дүүрэһэнэй һүүлээр, Мадридтахи уулзалгада забһарлалга болохонь гэжэ соносхогдобо. 35 ороной түлөөлэгшэд майн 4-дэ Мадридта заседанинуудаа һэргээхэ.

СССР-эй делегациин толгойлогшо пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Мадридтахи уулзалгын үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар Советскэ Союзай баримталһан хараа бодолые найруулан дурдаад, журналистнуудай асуудалнуудта харюу үгэбэ.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

БЕЛГРАД. УЛАСХООРОНДЫН АВТОСАЛОН. Эндэ уласхоорондын заншалта автосалон нээгдээд, дэлхэйн 16 ороной 300 гаран томо фирмэ, предприятинууд хабаадана.

СССР-тэ бүтээгдэн гарадаг хүнгэн автомобильнуудай бүхы гол моделнууд совет экспозицида табигданхай. Салондо ерэһэн олон түмэн харагшадые совет шэнэ түхэлэй машинанууд — «Лада-2105», мүн хилын саана анха түрүүшынхеэ харуулагдажа байгаа «Москвич-2140-Люкс» — ехээр һонирхуулна. Югославиин барилганууд дээрэ шалгарһан, совет ашаанай автомобильнууд нэмэл талмай дээрэ харуулагдана.

НЬЮ-ИОРК. ШЭНЭ ДОГОВОР БАТАЛХА ЭРИЛТЭ ТАБИНА. Америкын шахтёрнуудай нийтэнациональна забастовко ороной 20 шахуу штадта болоод үргэлжэлһөөр. Тэрээндэнь 160 мянга гаран горнягууд хабаадана. Эдэнэр ажалай шэнэ договор баталха эрилтэ үйлэдбэриин эзэдэй урда табина.

ТОКИО. БУРУУШААЛАЙ МИТИНГНҮҮД, ЖАГСААЛНУУД. Японой правительствын дай жүрөөдэдэг хараа бодол ороной демократическа олониитые ехээр һанаата болгоно. Засагаархидай баримталдаг арад зондо харша хараа бодолые буруушаалгын тэмдэг болгон, һүүлэй үдэрнүүдтэ бүхы Япон дотор олониитын митингнүүд, жагсаалнууд болоно.

«Буу зэбсэгүүдые урдилдэн түхеэрхэ хараа бодол болюулха эрилтэ табинабди!», «Эдлэл хэрэгсэлнүүдэй үнэ сэнгүүдэй хүндэрэлгэ ба налогуудай нэмэлгые буруушаанабди!» гэһэн лозунгнуудтай ехэ митинг Икогана хотодо (Канагава префектурада) һаяхан болоо. Тэрээндэ политическэ партинуудай, профсоюзна нэгэдэлнүүдэй, эхэнэрнүүдэй, залуушуулай эмхинүүдэй 6500 гаран түлөөлэгшэд хабаадаһан байна.

БАНГКОК. ШЭНЭ БҮРИДХЭЛ ЮУ ХАРУУЛААБ? Таиландын хүн зон мүнөө 47 миллион шахуу болобо. Тэдэнэй тоое бүридхэлэн һүүлэй мэдээнүүдэй ёһоор, орон доторхи эрэшүүл эхэнэрнүүдһээ 294 мянган хүнөөр олон байна. Ажаллажа шадаха зоной 85 процентнь хүдөө ажахыда хүдэлмэрилнэ. Таиландын ниислэл — Бангкогто мүнөө үень 5 миллион 154 мянган хүн ажаһуна.

ДЕЛИ. ИНЖЕНЕРНҮҮДЫЕ БЭЛДЭДЭГ ЕХЭ ЦЕНТР. ООН-ой туһаламжаар, хэлхеэ холбооной инженернүүдые бэлдэхэ түб Газнабадта (Уттар-Прадеш штат) эмхидхэгдээ. Индиин, Непалай, Шри Ланкагай, оршон тойронхи бусад гүрэнүүдэй мянга гаран мэргэжэлтэд эндэ (ВПМ) жэл бүри ерэжэ, мэдэсэ шадабаряа дээшэлүүлхэ юм.

Индиин правительство хэлхеэ холбооной хэрэг хүгжөөхын тула жэл бүхэндэ улам ехэ мүнгэ һомолно. Мүнөө жэлдэ табан шэнэ радиостанци, гурбан телецентр, хэлхеэ холбооной хэмэл ододой Газар дээрэхи станцинууд баригдажа эхилхэ.

(ТАСС).

ЭСЭРГҮҮСЭЛТЫН ТЭМСЭЛШЭДЭЙ УРЯА

АФИНА. Эсэргүүсэлтын тэмсэлшэдэй уласхоорондын федерациин (ФИР) президиум сэрэгэй талаар шахардуу байдал һулаpуулгын, буу зэбсэгүүдые хуряалгын асуудал зүбшэн хэлсэхэ конференци зарлаха тухай ойлголсохо уряатайгаар Мадридтахи уулзалгада хабаадагша гүрэнүүдтэ хандаба.

Президиумэй заседанида хабаадагшад ООН-ой генеральна секретарь К. Вальдхаймда бэшэгээр хандахадаа, нацизмын, фашизмын ба шэнэ түхэлэй фашизмын һэргэлгые зайсуулха үрэтэй хэмжээ абахаар хараалһан ООН-ой Генеральна Ассамблейн шиидхэбэриие һайшааба.

ПНР-эй СЕЙМЭЙ ШИИДХЭБЭРИ

ВАРШАВА. Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ В. Ярузельский орон доторхи байдал тухайда ПНР-эй сеймэй заседани дээрэ элидхэл хэхэдээ, гүрэндэ, тэрэнэй эрхэтэдтэ хабаатай хойшолуулашагүй шухала асуудалнуудые шиидхэхэ гэжэ хоёр һарын урда правительствын соносхоһон ба ажана түбшэн ажалай 90 үдэр хангахые уряалһыень һануулба. Тэд дурдагдаһан болзор амгалан түбшэн бэшээр үнгэрөө.

Забастовкын түхэлтэй харата арга һүүлэй үедэ ходо хэрэглэгдэһэн байгаа. Мүнөөнэй оршон байдалда олониитын дэмжэлтэгүйгөөр ябуулга хэжэ шадагдахагүй. Тиимэһээ хоёр һарын туршасоо забастовко соносхолго хорихыень гүйжа, правительство сеймдэ хандаа.

Иимэ хэмжээн бүхы арадай аша туһада харюусаха байна, — гэжэ правительствын толгойлогшо тэмдэглэбэ.

Шухала этигэмжэ түлөөлэлгэнүүдые правительствада олгоһон тогтоол сейм гаргаг лэ. Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын уялгануудаа гүйсэдхэлгэнь сеймэй дэмжэлгэһээ дулдыдаха болоно гэжэ В. Ярузельский түгэсхэлдөө мэдүүлбэ.

Правительствын толгойлогшын элидхэлые зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр сейм шиидхэбэри гаргахадаа, В. Ярузельскида, мүн правительствада бүри этигэжэ байһанаа лаблан элирхэйлээд, ойрын сагта правительствын бэелүүлхэ ажал ябуулгын программые зүбтэ тоолобо.

Правительствын дурадхалнуудтай дашарамдуулан, правительствын ба «Солидарность» гэдэг профсоюзай хоорондо мартын 30-да баталагдаһан хэлсээе сейм дэмжээд, транспорт дээрэ, илангаяа түмэр замда аюулгүй байдал ба журам хангаха, хэлхеэ холбооной, элшэ хүсэнэй, нефть-газопроводуудай, оборонно промышленностиин, ороной оборонно хүсэ шадалда, союзник ёһоной уялгануудаа бэелүүлгэдэ онсо шухала удха шанартай бүхы һалбаринуудай һаадгүй хүдэлмэри хангалгые сейм шухалада тоолоно гэжэ тогтоол дотор хэлэгдэнэ. Хоёр һарын туршада забастовко хэнгүй, хэхэ забдалга гаргангүй байха шухала гэжэ шиидхэбэри доторнь тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

Экономикын байдал тухай тоосоо, тэрэниие тогтууритай болгохо программа һарын туршада хүргэхыень правительствые сейм уялгалба. Шэнэ эрилтэнүүдые, тусхайлан хэлэбэл, салин түлөөһэ нэмэхэ эрилтэ табилгаһаа арсахыень уряалан, бүхы профсоюзууд болон ажалшадта хандаба. Польшые ехэ кризисһээ гаргаха, ажана түбшэн байдал ба гурим, национальна аюулгүй байдал хангахын тула бэелүүлэгдэжэ байгаа ябуулганудта хабаадахыень ороной бүхы эрхэтэдые сейм уряална.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05— «Малыш и Карлсон», «Карлсон вернулся» — мультфильмнүүд. 10.45—«Степень риска». — уран һайханай фильм. 12.15—Хүгжэм. 12.35—Шэнэ һонин. 15.25 —Дамжуулгын программа. 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50—«Сибирь болон Алас Дурна хизаараар» — кинопрограмма. 16.50 — «Шатарай һургуули». Наадажа эхилэгшэдэй класс.

Улаан-Үдэ. 17.20—«Байгал» — мэдээсэлэй программа. 17.50— «Саяан». Сэлэнгын районой Кировэй нэрэмжэтэ совхоздо газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ габшагай хоёр һарын ябаса тухай.

18.20 —«Пионернүүд» —киножурнал.

Москва. 18.35— «Дохёогсо үгыт, горнистнар!». 19.05—«Халуун зүрхэнэй баяр» —баримтата фильм. 19.35—«Хүхюу нотохонууд». 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00—« Хүн ба хуули». 20.35 — «Он, Она и Штефан» — уран һайханай фильм (ГДР). 22.00 — «Время». 22.35—О. Респигиин хүгжэм. 23.00—Хоккейгээр дэлхэйн ба Европын чемпионат. СССР болон Канадын суглуулагдамал команданууд. Стокгольмһоо дамжуулга. Забһартань — 23.35—«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 17.20 — «Түрэл байгаалимнай». 17.40—Л. В. Бетховен «Фортепиано ба скрипкэ дээрэ наадаха сонатанууд».

Улаан-Үдэ. 18.35— «Факел». Коммунис субботнигые угтуулан. 19.05 — «Таанад, агитаторнууд болон политинформаторнуудта». 19.25—Улаан-Үдын П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин ойдо. 20.35 — Соносхолнууд. 21.35—Баримтата фильмүүд. 21.55 — Совет композиторнуудай дуунууд.

САГАЙ УЛАРИЛ

МҮНӨӨДЭР республика доторнай сэлмэгшэг байха. Шиг нойтон унахагүй. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 9—14, зарим районуудта 2 градус дулаан байха.

УЛААН-ҮДЭДЭ сэлмэгшэг байха, шиг нойтон унахагүй. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 12—14 градус дулаан байха.

Редакторай орлогшо
И. Р-Д. ОЧИРОВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-63-03, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, перевод — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-04445. Заказ № 88. Индекс 5901.